

Uvodnik

Jurij Paljk

Ob deseti obletnici

Nobenega pretiranega veselja ni bilo te dni, ko smo tudi v naših krajih obeležili deseto obletnico vstopa domovine Slovenije v Evropsko unijo. Še dnevno časopisje se ni preveč razpisalo, če že ni skorajda zafrkljivo pisalo o proslavi na trgu pred novogoriško železniško postajo, kjer so člani društva Rizzatti iz Gorice in Goriškega foruma iz Nove Gorice priredili slovesnost in so na njej prebrali tudi pismo Romana Prodijskega, ki je pred desetimi leti kot predsednik Evropske komisije bil prisoten na slovesnosti ob vstopu Slovenije v družino evropskih držav. Lahko se sicer smejemo spodsrljajem na proslavi osrednjega goriškega trga na nekdanji meji, a dejstvo je, da sta to edini društvi, združenji, ki sta se spomnili pomembne obletnice. Priznati jima je treba, da sta se kot edini organizaciji sploh spomnili pomembnega dogodka, ki nam je vsem, ki tu živimo, še kako spremenil življenje.

Če se ozremo na to desetletno obdobje, sicer res najdemo ogromno lepih besed, ki jih je s seboj odnesel veter časa, izjemno malo pa uresničenega, morda je najbolj boleče prav dejstvo, da kakih posebnih skupnih, vidnih in prepotrebni projektov ne na Goriškem ne na Tržaškem nam ni uspelo uresničiti skupaj.

Svetovna, evropska finančno-gospodarska kriza, ki je sicer zajela tako Italijo kot Slovenijo, kaže svoje krvoločne zobe predvsem na Goriškem in Tržaškem, dovolj je že sprehod skozi omenjeni mesti, pa je vsakomur jasno, da se je tu zgodilo nekaj hudega, kot je vsakomur lahko po razmisleku tudi jasno, da so bile politične vlade obeh mest, pokrajin, ne nazadnje tudi naše dežele preveč medle, preveč pasivne, po načelu "non se pol - se pač ne da", če že niso bile nasprotno sodelovanju s Slovenijo, a vsi, ki živimo ob nekdanji državni meji, ki je danes odprta za prehod ljudi in blaga, vemo, da bi se dalo marsikaj narediti, a se ni preprosto hotelo ali pa ni smelo. Tisti stokrat prekleti "lori - oni" s strani večinskega naroda, ki sem ga poslušal na račun Slovencev, in seveda samega sebe, pred desetletji v Trstu, se je nekje globoko zaril v družbo na italijanski strani ob državni meji in je prav ta tudi sokriv za nezaupanje, ki je vir vsakega nesodelovanja. Posledica tega, da s sosedom nočeš sodelovati, pa je vidna povsod: vse zapira in umira. Pogled na domovino Slovenijo tudi ni prijazen, saj nam ponuja slovenski narod razdeljen kot že dolgo ne: na eni strani so tisti, ki se gredo zgodovinsko sprenevedanje in zasmehujejo pravični narodno osvobodilni boj naših očetov in mater, opravičujejo medvojno kolaboracijo, ki nima nobenega opravičila; na drugi strani tisti, ki zanikajo pravico svojcem po vojni pobitih, da bi prejeli mrliške liste, da bi njihovi pobiti imeli dostojen pokop po sedmih desetletjih, kot tudi zanikajo revolucionarna zločinska dejanja tedanje komunistične partije. Ta slovenska sodobna norost uničujoče deluje na vse, na mlade in stare, izniči že v samem začetku vsak dobronameren poskus narodne sprave.

/ str. 2

Čas, ko veje skavtski duh

Ob 300-letnici tolminskega kmečkega upora / Cerkev sv. Ignacija v Gorici

Veličasten poklon usmrčenim iskalcem pravice

V soboto, 3. maja 2014, popoldne se je v cerkvi sv. Ignacija v Gorici na najlepši način in zelo občuteno z mašo zadušnico za usmrčene puntarje končala vrsta prireditev, ki jih je pripravila Občina Tolmin ob tristoletnici velikega tolminskega kmečkega upora, ki se je s Tolminskega razširil na celotno Goriško in je njegov uporniški val pljusnil do morja, saj so se kmetje uprli tudi gosposki v Devinu. V tem vseplošnem uporniškem zanosu so kmetje zahtevali odpravo novih davkov, izpustitev zaprtih mož in odstranitev davkarja Bandlja, ki so ga vsi sovražili zaradi krutega ravnanja pri izterjevanju davkov. Žal je ta uporniški ogenj, ki se je razplamtel spomladi l. 1713, gosposka s silo zatrla in aprila l. 1714 izvedla smrtno obsodbo za enajst glavnih vodij upora. Ti so bili javno usmrčeni z obglavljenjem in razčetverjenjem na glavnem trgu v Gorici. Njihova razmesarjena telesa so razobesili na raznih koncih mesta, da bi bili v opomin vsem tistim, ki bi si upali se dvigniti zoper oblast in zakone. In prav v travniški cerkvi, ki je bila nema priča tedanjim okrutnim dogodkom, se je v soboto popoldne zbrala tako ogromna množica ljudi - med njimi bi bilo sicer lahko mnogo več Goričanov! -, kakršne že dolgo nismo zabeležili v tej najlepši baročni cerkvi na Goriškem. Na kar prostornem koru, pod katerim je freska, ki prikazuje sv. Cecilijo, zavetnico cerkvenega petja, se je - kot nam je povedal Matej Kavčič, z Jankom Banom koordinator za pevce iz Posočja in zamejstva - zbralo 120 pevcev, članov petih sodelujočih zborov: to so bili Mešani cerkveni pevski zbor Devin, Mešani cerkveni pevski zbor župnije sv. Jernej z Opčin, Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice, cerkveni pevski zbor iz župnije Tolmin in Cerkveni pevski zbor iz župnije v

foto dpd

Kobaridu. Zbori so seveda najprej vadili posamič, v petek in soboto pa so imeli dve skupni vaji pod vodstvom dirigenta Marka Muniha, ki jih je vodil pri maši. Pevci različnih zborov so se odlično zllili med seboj, kot da bi že večkrat skupaj nastopali. Pred samo slovesno mašo je uverturno skladbo na orgle zaigral mladi Rok Dolenc z Opčin, učencem openskega organista Vinka Škerlavaja, ki je spremljal pevce med mašo. Mogočen združeni zbor je namreč zapel Mašo v b duru (Tretjo mašo) Ubald Vrabca. Kot vstopna pesem je ob izžarevanju neizmerno radosti zaradi Kristusove zmage nad smrtjo zazvenela Po zelenečih tihih poljanah, ki jo je z drhtečim občutkom velikonočnega veselja stkala priljubljena pesnica Ljubka Šorli. Njej je zibelka stekla prav v Tolminu, zato so njeni rahločutni stihii ob melodiozni uglasbitvi njenega moža Lojzeta Bratuža prisotne popeljali na zelene tolminske trate, tja, kjer so bili doma usmrčeni puntarji. Med to tankočutno stkano velikonočno pesmijo se je od prezbiterija vil po cerkveni ladji slovesni sprevod, na začetku katerega so s križem v rokah stopali mi-

nistrantje iz tolminske župnije, nato pa sodelujoči duhovniki (Andrej Vončina, Marijan Markežič,

msgr. Oskar Simčič, tolminski župnik in dekan Damijan Bajec, župnik na Šentviški Gorici in tolminski prodekan Franc Kavčič in p. Mihael Vovk s Svete Gore) in seveda koprski škof msgr. Jurij Bizjak, ki je vodil mašni obred, ter goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli. Pred samim začetkom mašne daritve je škof Bizjak v slovenskem in italijanskem jeziku pozdravil prisotne goste iz družbenopolitičnih in kulturnih krogov, med katerimi so bili tudi: goriški župan Ettore Romoli (ki je sicer zaradi druge obveznosti odšel iz cerkve sv. Ignacija po homiliji škofa Bizjaka), župan občine Tolmin Uroš Brežan in tolminski podžupan Metod Fon, podpredsednik deželne sveta FJK Igor Gabrovec, nekdanji diplomat dr. Karel Bonutti, pisatelj Saša Vuga, prof. Lojzka Bratuž, deželni predsednik SSO Drago Štoka, števerjanska županja Francka Padovan, svetnica goriške občinske uprave dr. Marilka Koršič, ki je bila soudeležena pri pripravi kot posrednica za srečanje med županoma Gorice in Tolmina.

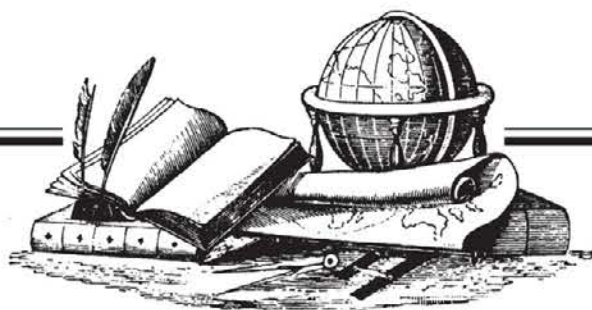
/ str. 3
Iva Koršič

Umetnost

Tržaški slikar Deziderij Švara je v jubilejni dvorani v Trstu odprl svojo razstavo morskikh krajin

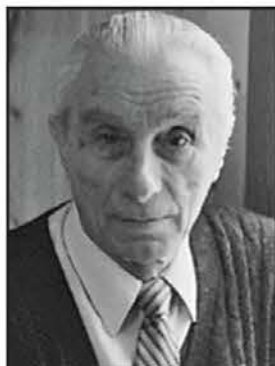
10

In memoriam Vili Čekuta

Ožji sorodniki so ponosni na življenjske dosežke dragega Vilija Čekute, a žal sporočajo prijateljem in znancem, da jih je v soboto, 3. maja, za vedno zapustil v 99. letu življenja. Zadnja leta je Vili Čekuta preživel v Domu Lipa v Torontu (Kanada), v domu za ostarele Slovence. Čekuta zapuščala sorodnike in prijatelje v Kanadi, Sloveniji, Italiji, Avstraliji in ZDA. Zdaj se je za vedno pridružil svoji ženi Mileni Cankar, ki je umrla leta 1994. Zapuščala štiri otroke, Petra, Mirjam, Blagota in Nežko ter osem vnukov in enajst pravnukov. Sorodniki so posebno hvaležni za pomoč sestrični Vidi Grošl. Hvaležni so za osebnostno podporo medicinskih sester in pomočnic v Domu Lipa, za skrb in pozornost, ki so mu jih nudile. Vili Čekuta se je rodil v Trstu v obdobju prve svetovne vojne, 17. septembra 1915. Otroška in mladostna leta je preživel v Mariboru. Končal je vojaško obveznost in oficirske priprave v nekdanji vojski kraljeve Jugoslavije. Diplomiral je na univerzi v Ljubljani iz arhitekture in je bil nato nekaj let zaposlen pri ljubljanski občinski upravi. Zaradi

ljubezni do dramske umetnosti se je pridružil amaterskemu gledališču Rokodeljski oder. Leta 1943 se je poročil z Mileno, radijsko uslužbenko in operno pevk. Proti koncu druge svetovne vojne je bil kapetan anti-komunističnega slovenskega domobranstva. Leta 1945 je pobegnil iz Jugoslavije in se najprej ustabil v Gorici in nato v Trstu, kjer je na gimnaziji poučeval matematiko, zgodovino umetnosti in risanje. Bil je dramaturg na dramskem oddelku slovenskega radia v Trstu. Bil je tudi navdušen ilustrator, objavil je različne članke in spise. Ko se je leta 1955 odselil v Kanado - odločitev, ki je ni nikoli obžaloval -, je bil zaposlen na ontarijskem Ministrstvu v oddelku za javna dela. Pripravljala je načrte za razne državne zgradbe. Upokojil se je leta 1980. Od vsega začetka, ko se je preselil v Kanado, je bil navdušen

član slovenske skupnosti v Torontu in je učil mladino na tečajih slovenskega jezika. Ustanovil je Slovensko gledališče in kot režiser uprizoril številne predstave svetovno znanih klasikov in slovenskih dramatikov. Posebej je občudoval dela Williama Shakespeara in T. S. Eliota. Bil je dolgoletni član in sodelavec v mednarodnem društvu Ex-libris. Vili Čekuta in njegova žena Milena sta skrbela za ohranjanje slovenskega jezika med izseljenci in za poznavanje literature, gledališča, glasbe in slovenske kulture. Rad je potoval po tujih krajih in hodil v gore. Izdelal je načrte za številne spomenike, cerkve, podjetja in zgradbe v Italiji, Sloveniji, ZDA in v Kanadi. Bil je prijazen in obziren človek in bil je hvaležen Bogu za vse številne darove, ki jih je prejel od narave. V svojih otrocih je vzgojil ljubezen do umetnosti in zato bo živel v njih in polnil njihova srca s prijetnimi spomini. Pogreb bo v slovenski cerkvi Brezmadežne čudodelne svetinje v Torontu v četrtek, 8. maja, ob 11. uri.

Deželna uprava Majhni, a vztrajni koraki v korist kmetijstva

Deželni odbor je končno prižgal prvo zeleno luč zakonskemu osnutku, ki uvaja celo vrsto koristnih novosti na področju kmetijstva, gozdarstva in torej upravljanja podeželja. Med temi je nedvomno tudi ukrep, ki omogoča in spodbuja vračanje kmetijskim dejavnostim nekdanj opuščenih zemljišč, začenši s pašni. Pot obnavljanja zaraščenih ali sesutih pašnov naj bi bila po novem bistveno lažja, saj so se doslej redki pogumni kmetovalci pri tem soočali z neverjetno vrsto zapletov in vsakovrstnega zavlačevanja. Redno negovanje terasastih vrto, oljčnikov in vinogradov je v interesu vseh, na kar opozarjajo številni primeri zemeljskih usadov, ki ogrožajo tudi varnost prometnic. Zgovoren je primer tržaške obalne ceste. Zakonski osnutek, ki je sad že leto dni trajajočega prizadevanja in stalnega spodbujanja s strani obeh slovenskih deželnih svet-

nikov, začenja svojo pot v raznih posvetovalnih organih in pristojnih komisijah, nato se bo z njim v začetku junija ukvarjal deželni svet, ko bo zakon sprejet v dokončni obliki. Do takrat ga bomo lahko še izboljšali. Koristno in pravično bi bilo, ko bi zakonodajalec načelno upošteval sliko in torej razmah kmetijsko obdelanih površin iz prvih povojnih desetletij, ko se je začel val opuščanja kmetijstva, ki je privedel do današnjega stanja. Da bom jasen: kjer je bilo v šestdesetih letih polje ali vinograd, tam naj kmetovalcu omogočimo ponovno obdelovanje zemlje brez vsakega namišljeno naravovarstvenega pogojevanja. Takratne generacije so zemljo zapuščale pretežno zaradi razvijanja novih panog in industrije pod državno taktirko, ki je požirala delovno silo, pa tudi zaradi izseljevanja v tujino s trebuhom za kruhom. Nemajhen je bil politično pogojen pritisk, saj je italijanska nacionalistična politika

vse do danes enačila zemljo in kmetijstvo s Slovenci. Rezultati so na dlani: razlastitve, divja urbanizacija, napredovanja gozda vse skoraj do vaških jeder. Deželni odbor je pred nekaj tedni sklenil, da ustanovi strokovno delovno komisijo, ki naj preuči vprašanje skupne lastnine jusov in srenj. Sklep izhaja iz obvez, ki jih je uprava Serracchianije sprejela v deželnem svetu na osnovi večkratnih dokumentov in resolucij slovenskih svetnikov. Prizadevanja so se sicer začela že v prejšnji zakonodajni dobi, ko pa ni bilo prave politične volje ali pa zadostnega posluha vladajoče večine. V roku šestih mesecev pričakujem prve konkretne pozitivne ukrepe tudi na tem področju. Toliko v potrditev, da res živimo v vsestransko hudih časih, slika pa ni popolnoma črna in s skupnim prizadevanjem in vztrajnostjo bo možno marsikaj koristnega doseči.

Igor Gabrovce

Slovenski predsednik v Rimu Odkrili so ploščo diplomatu Kotniku

predsednikom Giorgiom Napolitanom je predsednik Pahor nastopil tudi na skupni seji odborov za zunanjo politiko senata in poslanske zbornice ter se srečal s predsednico le-te, Lauro Boldrini, in tudi z italijanskim premierjem Matteom Renziem. Slovenski in italijanski predsednik sta glavno tezo namenila evropski ideji in njeni prihodnosti, hkrati pa je bil obisk nova priložnost za utrditev dobrih odnosov, krepitev političnega dialoga na najvišji ravni in pogovor o novih oblikah regionalnega in gospodarskega sodelovanja med državama. Obravnavan je bil tudi položaj slovenske manjšine v Italiji, na katerega se je predsednik

Pahor pripravil s srečanjem s slovenskimi predstavniki iz Italije pred dnevi v Ljubljani. Slovenski predsednik je tudi slovesno odkril spominsko ploščo Cirilu Kotniku, diplomatu slovenskega rodu, ki je med drugo svetovno vojno s svojim delovanjem v Rimu rešil številne Jude. Skupaj z izbranimi slovenskimi gospodarstveniki se je srečal tudi s predsednikom italijanske Konfederacije industrialcev Giulio Squinzijem. V Italiji je bil na uradnem obisku tudi minister za izobraževanje, znanost in šport Jernej Pikalo. V okviru državniskega obiska se je v terek pogovarjal z državnim podsekretarjem na ministrstvu za gospodarski razvoj Antonellom Giacomellijem, ki je pristojen za področje telekomunikacij. Govorila sta o škodljivem motenju radijskih frekvenc na obmejnem območju. Pikalo se je sešel tudi z italijansko kolegico Stefania Giannini. O obisku slovenskega predsednika v Rimu več prihodnjič.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je bil minula torek in sredo na državniskem obisku v Italiji. Poleg pogovorov z italijanskim

Zadruga Goriška Mohorjeva, ki izdaja naš tednik, revijo Pastirček in knjige Goriške Mohorjeve družbe, je imela 29. aprila na svojem sedežu na Travniku v Gorici redni letni občni zbor. V pozdravnem govoru je dosedanji predsednik Damjan Paulin izrazil zadovoljstvo nad številom prisotnih, zlasti mlajših, saj je imela Zadruga ob ustanovitvi leta 1993 dvajset članov, trenutno pa jih ima okrog 50. Jasno je povedal, da se upravni odbor v zadnjih letih ukvarja predvsem s finančnimi težavami, saj je Zadruga imela predlanskim visoko izgubo, lansko leto pa je sklenila z zelo skromno pozitivno razliko. Kako se bo izteklo leto 2014, ostaja odprto vprašanje, je poudaril Paulin. Po revizijskem poročilu Valentine Pahor, ki je dala pritrdilno mnenje, so prisotni odobrili obračun za leto 2013, nato pa so izvolili nov devetčlanski odbor; ta bo naslednji teden v svoji sredi izvolil novega predsednika, podpredsednika in

tajnika (o tem bomo seveda poročali). Občni zbor je pozdravil predsednik SSO Drago Štoka, ki je Zadrugi zaradi njene zgodovinske vloge zagotovil vsestransko podporo, "saj bi zamejstvo brez nje bilo veliko revnejše". Nekaj spodbudnih in konstruktivnih kritik je prinesel Marko Tavčar, odgovorni urednik NG Jurij Paljk pa se je med drugim v imenu zaposlenih zahvalil Paulinu, ki se je poslovil od predsedniške funkcije.

S 1. strani Ob deseti obletnici

Dejstvo, da je okrog 15 tisoč nekdanjih slovenskih ljudi, ki so bili v socializmu v Sloveniji na vodilnih mestih, v dvajsetih, še posebej pa v zadnjih desetih letih pokradlo, kar se je pokrasti dalo, in tako dobesedno vrglo slovensko državo v zadolženost brez primere v zgodovini slovenskega naroda, samo še poslabša sliko, katere odtenki so vidni v današnjem malodušju, v tistem odhajanju mladih izobražencev v svet s trebuhom za kruhom in v sramotno nizkih pokojninah za tiste, ki odhajajo sedaj v pokoj in "se niso znašli", kot se na Slovenskem reče dejstvu, da ti reveži, za katere se danes na Slovenskem nihče razen Karitas in Rdečega križa ne zmeni, niso znali krasti! Po hladnih ocenah strokovnjakov je namreč približno toliko slovenskih ljudi imelo vodilne vzvođe oblasti v rokah, ko je prišlo do zamenjave siste-

ma iz socializma v kapitalizem; ve se tudi, kdo so ti ljudje bili, in prav ti so v času demokratizacije na hitro poskrbeli najprej zase, a so tudi dobesedno kupovali tiste, ki bi jim to plenjenje lahko preprečili. In če nas ta dobro stkana in nepropustna mreža sodobnih slovenskih bogatinov in ta pogubna prestreljenost slovenske družbe bolita tudi v našem prostoru, je to predvsem zato, ker smo pred desetimi leti zares upali in se veselili, da bo bolje, lepše, tako v domovini kot pri nas v obmejnem prostoru, predvsem pa, da bomo bolj polno živeli naše slovenstvo, kateremu se, žal, tudi del naše narodne manjšine v Italiji dnevno zviška posmehuje. Razloga za kak pretiran optimizem torej ni, na nas pa je, da ob deseti obletnici vstopa Slovenije v Evropsko unijo le na glas pošteno povemo, kako smo dejstva, da ni več ne carinikov ne policistov na državni meji, da imamo skupen denar, da imamo skupne cilje, da smo kot narodna manjšina v Italiji tako veliko bližje matičnemu narodu, iskreno veseli!

Povejmo na glas

Pribežniki dodaten razlog nevere v Evropo

Evropske volitve so spet kritičen trenutek, ko se lahko tako ali drugače razplamti dvom v Evropsko unijo oziroma se okrepi skepticizem: nova Evropa da vse preveč deluje v duhu nehumanega kapitalizma, kjer je ekonomski vidik tako rekoč edini, ki postavlja pravila. Zato ni resnih ukrepov zoper brezposelnost, niti tiste med mladimi, vse številnejši je revni sloj, kar pomeni, da v dovoljšnji meri ne obstaja niti moralna solidarnost, ki bi bila prizadetim v oporo. V tej luči je jasno, da bi bilo nujno vložiti dosti več navora v izgrajevanje drugačne Evrope, sicer ne bo postala naš skupni dom, kar je bil svetel cilj še pred desetletjem ali dvema. In posledica dejstva, da je znaten delež t. i. evropskih državljanov razočaranih, je zelo nizka udeležba na volitvah, ki naj bi dopolnjevale in po možnosti plemenitile to veliko skupno državo - v navedene izboljšave večina očitno več ne verjame. Druga posledica je usodnejša, namreč vse večja moč tistih političnih sil, ki se tudi sicer nagibajo v grobst in so zoper Evropo odkrito nastrojene, izkoriščajo nezadovoljstvo ljudi, črnijo Bruselj ter Nemčijo in celo pozivajo k izstopu iz evra. V Italiji pa je dodatno živa še nejevolja ali že kar ogorčenje zaradi ogromnega števila pribežnikov, kjer ni primerne razumevanja s strani drugih evropskih držav in evropskega vodstva - pojav je praktično v celoti na plečih tukajšnje države, kar je za Evropsko unijo vsekakor skrajno negativno spričevalo. Lani je npr. iz Severne Afrike,

večinoma iz Libije, prišlo ali priplulo v Italijo 43 tisoč pribežnikov, letos pa le v štirih mesecih 25 tisoč, kar je slej ko prej neznanska obremenitev. Če pogledamo le ekonomski vidik prvega sprejema beguncev, stane akcija Mare Nostrum skoraj 10 milijonov evrov mesečno - seveda gre za hvalevredno dejanje, ki ga je uvedla prejšnja vlada, da ne bi prihajalo do preštevilnih utopitev zaradi zasilnih in prenatrpanih plovil. Najnovejši podatek odgovornih služb za problem pribežništva pa je žal še bolj obremenjujoč, saj se v Severni Afriki menda pripravlja vsaj 800 tisoč (!) novih pribežnikov, da se izkrcajo v Italiji in nemara prebijejo naprej proti severu. Vendar evropskega vodstva navedena dejstva očitno več kot toliko ne skrbijo v prepričanju, kako protievropski populizmi še vedno niso toliko nevarni, da bi bilo treba resno ukrepati. In vendar bi bilo še kako nujno resno ukrepati, kajti Evropska unija je dragocena možnost takšne organiziranosti držav, ki edina lahko tem državam zagotavlja enakovredno in trdno mesto med bližnjima velesilama, ki bi najraje kar same urejale evropske zadeve - o tem priča tudi primer Ukrajine. Toda namesto da bi se sedanja Evropa močneje notranje organizirala, še vedno vidi svoj osrednji cilj v širitvi in zato namenja problemom svojih članic premalo skrbi. V zvezi s tem je upati, da bližnje volitve ne bodo postregle s kakšnim neprijetnim presenečenjem.

Janez Povše

S 1. strani

Veličasten poklon ...

Med svojim nagovorom je škof Bizjak povezal puntarje, ki so se bojevali za staro pravdo, z iskalci pravice v raznih zgodovinskih dobah oz. slovenskih literarnih delih, začel s starozaveznimi Makabejci, je omenil Cankarjevega Hlapca Jerneja in prešel na Prešernov Krst pri Savici s citiranjem njegovih stihov "Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovi", ter na Gradnikov verz "Zemlja tuja, zdaj že moja mati". Uvodoma je dejal, da prosimo Gospodovega usmiljenja za puntarje in za njihove oblastnike. "Dostojno in primerno je, da molimo za oboje, tako za poražence kakor za zmagovalce, kajti boj je Gospodov: On naklanja zmage in zadaja poraze. Apostol Pavel namreč naroča vsem podrejenim: 'Vsak človek bodi višjim oblastem pokoren; ni je namreč oblasti, razen od Boga in te, ki so, od Boga postavljene. Kdor se torej ustavlja oblasti, se upira Božji

Škof Jurij Bizjak

Silvester Gaberšček

Metod Fon, Franka Padovan, Uroš Brežan, Igor Gabrovec, Ettore Romoli, Marilka Koršič

višjemu, bodisi poglavarjem kot od njega poslanim, da hudodelce kaznujejo, dobre pa pohvali-

jo' (1 Pt 2,13-14). Modri Salomon pa na drugi strani v Pridigarju tolaži vse podrejene z besedami: 'Če vidiš, da v deželi zatirajo ubožca in si lastijo sodbo in pravico, ne čudi se temu veselju, kajti nad visokim bedi višji in nad njima so še višji. Prednost zemlje je v vsem, kralj je polju podrejen' (Prd 5,7-8). In svari oblastnike: 'Slišite torej, kralji, in umejte; poučite se, vladarji knezov zemlje! Poslušajte vi, ki gospodujete množici in se ponate s trumami ljudstev! Gospod vam je dal oblast in moč Najvišji, ki bo presodil vaša dela in preiskal vaše načrte; ker kot služabniki njegovega kraljstva niste prav sodili in ne izpolnjevali postave in ne živeli po Božji volji!' (Mdr 6,1-4).

Škof Bizjak je ob koncu mašnega obreda zmolil za usmrčene puntarje Oče naš in sklenil s prošnjo "Gospod, daj jim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti in naj počivajo v miru". Še pred temi škofovimi besedami je v slovenščini in italijanščini spregovoril etnolog, sociolog in politik Silvester Gaberšček z ministrstva za kulturo, član pripravljalnega odbora za mašo zadušnico, ki je sklenila vrsto spominjskih slovesnosti ob 300-letnici tolminskega punta. Zahvalil se je vsem predstavnikom oblasti in poudaril, da tudi taki dogodki pri-

spevajo k boljšemu medsebojnemu poznavanju in navezovanju še trdnejših stikov. Za povabilo na "tako pomembno slovesnost" se je v lepo izgovorjeni slovenščini zahvalil nadškof Redaelli, ki je tudi poudaril, da "Spomin na dogodke iz pred 300 let nas opominja, da moramo živeti v slogi in spoštovanju do sočloveka. Naj nam Gospod Bog pomaga, da bomo živeli v takem svetu, kjer bosta go-

Marko Munih in Matej Kavčič

spodovala mir in ljubezen". Sveta maša je bila tako doživeta in vsebinsko bogata tudi zaradi učinkovite ubranosti petja, ki se je s kora kot mogočen slap zlivalo po lepi travniški cerkvi. Pevci so med Vrabčovo mašo zapeli znano velikonočno *Raduj se, Kraljica*. S posebnim poudarkom in občutkom se je pri darovanju oglasila *Ecce quomodo moritur iustus* (Glejte, kako umira pravični) Jacobusa Gallusa. Poleg teh smo slišali še dva bisserčka iz klasične glasbene zakladnice: *Panis angelicus* Cesarja Francka, pri kateri je solistični del odpel Marjan Štrajn in *Ave verum corpus* W. A. Mozarta. Sploh je vsa sobotna svečanost – pri njej sta berili brali gospe Vera Lemut iz Tolmina v slovenščini, Albina Pintar, ki je ena iz-

Marko Munih in Matej Kavčič

pred cerkvijo, na Travnik, kjer spominska plošča opozarja na žrtev puntarjev. Prijateljsko druženje med pevci in gosti tega večera, pri katerem so bili soorganizatorji Kulturni dom, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Zveza slovenskih kulturnih društev, je bilo v Kulturnem centru Lojze Bratuž, kjer si je marsikdo ogledal razstavo Nad Gorico po pravico Tolminska v času velikega punta, ki jo je pripravil Tolminski muzej v sodelovanju Občine Tolmin in Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport Republike Slovenije. V telovadnici bližnjega športnega centra Mirko Špacapan se je ob izbrano pripravljenu zakuski, ki jo je ponudila občina Tolmin, nadaljevalo srečanje med nastopajočimi in udeleženci te nepozabne slovesnosti v cerkvi sv. Ignacija, ki je l. 1714 nemočno zrla v kruto usmrtno tolminskih puntarjev, ki so se, iščoč pravice, "pregrešili" zoper gospodo.

Slovenska Istra / Kmetija Mahnič v vasi Dragonja

"Če nisi dejaven, se ne izplača živeti!"

V času pred velikonočnimi prazniki smo obiskali vinogradniško in sadjarstvo kmetijo Mahnič, ki se nahaja na skrajnem robu slovenske Istre. Do nje se pripeljemo tako, da iz Kopra zavijemo proti Dragonji, in sicer po glavni cesti, ki vodi proti hrvaški meji. Ko dosežemo njegov vrh pri Srgaših, se spustimo v smeri doline reke Dragonje, ob cesti pa nas med potjo pozdravljajo kašipoti za naselja Grintovec, Padna in Sveti Peter. Na zadnjem semaforiziranem križišču tik pred slovensko-hrvaško mejo zavijemo levo in že smo v vasi Dragonja. Kraj je ime dobil po bližnji reki, po kateri od leta 1991 teče meja med državama. Ingrid Mahnič rada poudarja, da je na kmetijo prišla za nevesto. V zadnjem desetletju je svojo vlogo znala razširiti tudi onkraj hišnih zidov in mejnikov samega posestva. Danes je namreč predsednica Društva vinogradnikov in kletarjev slovenske Istre in hkrati duša festivala malvazije, ki že dobro poldruge dese-

tletje poteka na slovenski obali. Pred časom se je razveselila tudi povabila v Slovenski red vitezov vina, nekakšne krovne organizacije slovenskega vinogradništva in vinarstva, ki skrbi za promocijo Slovenije in njenih vin. Že iz naštetega je znano, da je Ingrid trdna in odločna ženska. Raznežiti pa se zna ob dobri vinski kapljici, predvsem tedaj, ko ti v vinski kleti opisuje postopke pridelave različnih vinskih vrst in vse arome, ki jih je moč dobiti v kozarcu izvrstnega vina. Korenine same kmetije, ki smo jo obiskali, segajo sicer slabo poldruge stoletje v preteklost. O tem priča dno soda iz leta 1875. Tedaj je prano družina Mahnič, po imenu Karlo, zasadil vinograd z belo in črno istrsko borgonjo (malvazijo). Refoški je svoje mesto v njegovih vinogrdih našel šele kasneje. Na sodu je zapis v nemškem jeziku, izrisani pa sta tudi figuri svetih Ane in Martina, ki režeča plašč, s katerim bosta pokrila reče. Iz prvotnega hektarja je družina

Mahnič v desetletjih svoje vinnograde podeseterila. Do pred dvajsetimi leti je bila malvazija v Istri znana kot namizno vino za široko porabo. Tedaj se je tudi na Slovenskem začela razvijati kultura pitja, katere namen je iz velikih količin postopno preiti na višjo kakovost. V istem času smo bili tedaj tudi priča poplavi svetovnih sort, kot sta, denimo, chardonnay ali sivi pinot, ki so jih ljudje imeli za prestižne, domače sorte pa so videli kot drugorazredne. Tudi Mahničevi so

tedaj delno sledili tej modni muhi, niso se pa hoteli izneveriti starim avtohtonim sortam, denimo momjanskemu muška-

tu. Danes se Ingrid lahko pohvali s tem, da so vse naslednje zasaditve stremele predvsem k ovrednotenju avtohtonih sort, tistih bolj znanih, kot so že omenjeni malvazija, črna borgonja in refošk, pa tudi manj razširjenih, denimo bjankere, vitovski podobne bele sorte, in cipra, ki je na Hrvaškem znan tudi pod imenom muškati ruža. Devet desetih vinogradov imajo danes zasajenih z avtohtonimi sortami. Zanimivo je, da pri Mahničevih ni bilo posebno razvite živino-

ništva. V Istri pa seveda ne more manjkati tudi oljkarstvo, čeprav ostajata paradni konj Mahničevih predvsem vinogradništvo in vinarstvo. Znani so tudi po istrskem česnu z roza kožico, ki ga zadnja leta vrednotijo na posebnem festivalu v Novi vasi nad Dragonjo. Zaradi posebne lege kmetije nas je seveda zanimalo, kaj je za Mahničeve predstavljala nova meja, ki je nastala leta 1991 po osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške. Čustveno je bilo to za tukajšnje ljudi velik zlom, pravi Ingrid, tudi in predvsem zato, ker so ljudje v teh krajih pomešani med sabo. Na hrvaški strani so bili na mejo postavljeni ljudje iz Vukovarja, poleg tega pa je postalo blago podvrženo carini. Mahničevi imajo med drugimi vinograd tudi v Škudelinah na levem bregu Dragonje, za katerega so morali prvo leto delati skoraj uvoz lastnega grozdja. Največji šok pa je bil na gospodarskem področju, saj je šla do tedaj prodaja breskev in jabolk v veliki meri v hrvaški del Istre. V avtokampih je bil tedaj s sadjem neposreden zasluzek. Večina vina, ki ga Mahničevi pridelajo, prodajo doma v kleti oziroma v restavraciji. Zadnje čase sicer opažajo upad obiska,

predvsem na račun odlivanja gostov v hrvaški del Istre, pa tudi poostrenejega nadzora policije na cestah. Ingrid je vsekakor prepričana, da prodaja pridelka ne predstavlja nikakršnega problema, in to kljub temu da ljudje postajajo drugačni, večji asketi in tudi tako živijo. Če so nekdanji 'fešte' trajale tudi pozno v noč in je bilo ljudi težko spraviti domov, se danes vse skupaj konča okrog devetih zvečer, pa tudi poraba vina je v tem oziru zelo upadla. Pospesevanje prodaje v butičnih trgovinah pa je zahtevna stvar, ki zahteva svoj čas. Veliko upov Ingrid vsekakor vlaga v svoja dva otoka, njena hčerka Kim je bila do lanskega leta tudi Vinska kraljica slovenske Istre. Če nisi dejaven, se ne izplača živeti, pravi Ingrid. Kot smo že zapisali, je naša sogovornica zelo dejavna na področju promocije vin, v katerih prevladuje predvsem moška družba. Prav zato jo je mogoče v teh sredinah hitro opaziti in sama pravi, da se v njih zelo dobro počuti. Nato se spomni dveh pokojnih vitezov, ki sta močno zaznamovala ne samo enogastronomsko, ampak tudi kulturno življenje Primorske. To sta slikar Zvest Apollonio in strokovnjak za kulinariko, sicer beneški rojak iz Terskih dolin, Dino del Medico.

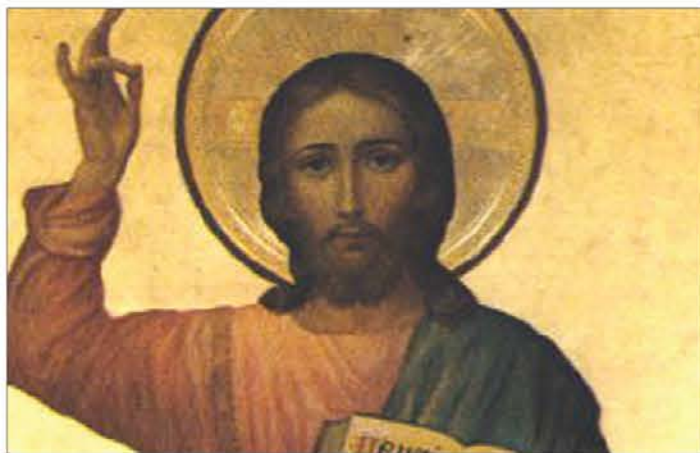
Primož Šturman

Priatelj, ki nas rešuje najgloblje teme in nemoči

Navdušenje nad Jezusom

Navdušenje nastopi tedaj, ko zapoje duša in smo izpolnjeni v sebi in v odnosih. Navdušenje je tudi povezano z bližino Boga, z njegovo potrpežljivo in iznajdljivo ljubeznijo, ki vse to omogoča. Zato je učlovečeni Bog tisti, ob katerem raste naše navdušenje.

Jezus ni želel imeti popularnosti, toda, ko je bila že sklenjena njegova obsodba in izdaja, je dopustil, da so njegovi učenci in zlasti mladi, ki so prišli na praznike v Jeruzalem, pripravili slovesen sprevod po mestu. Posadili so ga na oslico in pred njega polagali svoja oblačila, lomili so veje palm in mu mahali: Pozdravljen judovski kralj, blagoslovljen, ki prihajaš v Gospodovem imenu. Mnogi

meščani so bili presenečeni nad tem sprevodom, voditelji ljudstva in pravoverni Judje pa so sklenili, da se ga je treba čim prej rešiti. Nad Jezusom smo navdušeni, ker nas rešuje najgloblje teme in nemoči ter prinaša

odgovore na življenjska vprašanja. Jezus je Bog med nami, Božji Sin v človeški izkušnji, v vsem solidaren z našo krhkostjo in problemi, obenem pa močan žarek ljubezni in upanja v vseh okoliščinah. V času teme in

ravnodušnosti, ko ljudje segajo po poživilih in odklopah, prinaša Jezus rešitev človeškemu bivanju, ker rešuje v nas tisto, česar sami ne moremo rešiti, naš najgloblji smisel in poslanstvo. Jezus je polno uresničen človek. Zato nam more pomagati in svetovati, da se sprejmemo take, kot smo, spodbuja nas, da rastemo v sprejemanju svojega dostojanstva in se rešimo zmot o sebi in o drugih.

Jezus nas ljubi z ljubeznijo Boga, ki stopa v vsako uro in dan, podpira nas v naših bojih in prinaša svetlobo v temnih časih. Marsikdaj se zaplezamo in ne znamo iti naprej, toda on nam pomaga, da ne obupamo in gremo naprej. Včasih si mislimo, da bi morali biti bolj odločni do nasprotnikov in narediti sodbe do drugih, potem pa se pogledamo v njegovem obrazu in vidimo, kako potrpi z nami in nam odpušča. Ob njem ne moremo igrati, vsi odnosi so pristni, resni in svobodni. Tudi, kar je slabo, grenko in srmatno, lahko prinesemo pred njega. Vsaka življenjska okoliščina more postati izziv, da ga navdušeno sprejmemo in mu sledimo. Tako nas vodi naprej v duhovnem življenju, obdaja nas z ljubeznijo, da moremo umirati sebičnosti in zaživeti v podarjanju drugim. Jezus je kot ključ, ki nam odpira vrata v življenje, da lahko polno zadihamo v tem, kar smo. Tudi v največjih težavah je pot naprej. Na križu prečisti vsa naša pričakovanja in jih naredi stvarna, odprta in živa. Po preizkušnjah postajamo še bolj podobni njemu, da na naših obrazih vedno bolj svetita njegova slava in veselje. Z Jezusom se moremo vedno odločiti za več ljubezni in življenja. Z njim smo pristni, veseli in ustvarjalni. Kdo ne bi bil navdušen nad takim prijateljem in odrešenikom?

Primož Krečič

Pot za ločene in ponovno poročene (4) Dokler človek diha, mora (za)upati

Končujemo tako naš sprehod, med katerim smo razmišljali o položaju tistih kristjanov, ki so se civilno ločili in ponovno poročili, prav tako smo skušali tudi nakazati možne poti, ki jih lahko prehodijo znotraj Cerkve, ker so še vedno znotraj, četudi se ne morejo posluževati nekaterih zakramentalnih poti, vsaj ne v polnosti. Hodijo po tej poti, ki jo lahko poimenujemo "pot upanja in zaupanja", saj se trudijo živeti, kolikor se le da, krščansko, zlasti tako, da molijo in se udeležujejo cerkvenega življenja, zlasti nedeljskega bogoslužja. To je pot upanja in zaupanja, ker ti naši bratje in sestre upajo in zaupajo, da bodo dosegli Božje usmiljenje in se bodo stvari uredile. Če ne prej, vsaj ob koncu življenja, saj lahko tisti, ki so se trudili hoditi po tej omenjeni poti, brez težav prejmejo zakrament odpuščanja in svete eucharistije ob

zakramentov ob koncu življenja pa je spregovoril že nicejski cerkveni zbor, ko je naročal škofom, naj grešnikom omogočijo spravo in mir: "Za umirajoče naj se upošteva cerkveno pravilo, po katerem naj se v smrtni nevarnosti nikomur ne odreče svete popotnice". To pravilo je bilo postavljeno zaradi t. i. padlih kristjanov (lat. lapsi), ki so zavrgli vero pod preganjanji kristjanov, kolikor bolj lahko danes to drži za civilno ločene in ponovno poročene, kar je potrdila tudi sveta Cerkev. V družbi, okuženi le s pravicami, se bo to zdelo premalo, le kaplja v morje, a čas, ko jim resnici ni tako. V resnici je to najpomembnejše, da se s tega sveta ločimo v Božji posvečujoči milosti, da bi potem lahko vstopili v večno veselje pri Bogu. Kaj bi sicer pomagalo, če na zunaj ves čas sodelujemo v cerkvenem življenju, če potem ne umremo spravljene z Bogom?

zadnji uri ali v smrtni nevarnosti. Ravno iz tega razloga je zelo dobro in zaželjeno, da po tej svoji poti ne hodijo sami, temveč, da jih nekdo usmerja. Če je le mogoče, naj bo to domači ali kak drugi duhovnik, poleg tega pa je zelo dobro, če se civilno loči in ponovno poroči kdo od naših prijateljev, da ga spremljamo in spodbujamo v krščanskem življenju. Glede prejema

Tako pa se od tega sveta poslovimo kot skesani razbojnik (Lk 23,39-43), Cerkev pa lahko pod določenimi pogoji tovrstnim kristjanom zagotovi tudi že prej, a pod določenimi pogoji – če se objektivno grešno stanje prekinemo (prekinitev te druge civilne zveze ali nezakonskega skupnega življenja).

/konec
Andrej Vončina

Foto Boris Prinčič

V soboto po Veliki noči, 26. aprila, je bil v Pevni pri Gorici v večernih urah res prijeten praznik. Mladi Ivan, Nicolas, Alexander, Nataša, Sara, Nicole, Veronika, Valentina, Giorgio, Thomas in Anna so iz rok nadškofa Carla Roberta Marie Redaelli prejemali zakrament svete birme. Na to jih je pripravil g. Marijan Markežič, ki mu je pomagala katehistinja Majda Mačus. Pri doživetem slavlju je pel župnijski zbor pod vodstvom Franca Valentinciča, na orgle pa je igrala Martina Valentincič.

Prejeli smo

Preroška misel sv. Janeza Pavla II.

Na dan, ko sta bila v Vatikanu kanonizirana dva velika papeža 20. stoletja, sveti oče Janez Dobri in papež Janez Pavel Veliki, se mi v spomin vračajo mnoge preroške misli obeh velikih svetniških mož, ki sta vodila Cerkev v hudih časih.

Rad pa bi z bralci delil preproščost in aktualnost misli, ki jih je izrekel Janez Pavel II. ob koncu mednarodnega evharističnega kongresa, ki je bil v Seviliji 12. junija 1993, kot je o tem poročal Francesco Bonini v tržaškem škofijskem listu Vita Nuova, 18. junija 1993.

Pavle Bračko

KONZUMIZEM je nova oblika malikovanja

"Kristus luč narodov", to je izrekel sveti oče Janez Pavel II., ko je odpotoval z mednarodnega evharističnega kongresa, ki se je končal v Seviliji za močen poziv k "evangelizacijski dimenziji Cerkve", in se začel, da se prepoznava kot živa in plodovita realnost, ki se nadaljuje z obnovljeno re-

alnostjo in dinamiko Kristusovega poslanstva.

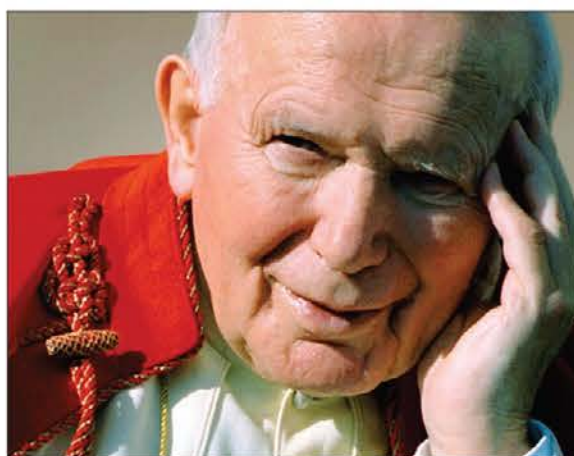
Tema srečanja Evharistija in evangelizacija je vodila svetega očeta h govoru v širokem zamahtu, toda tudi velike konkretnosti. Celoten svet ima potrebo po novi evangelizaciji: "od evharističnega oltarja, ki je utripajoče srce Cerkve, se stalno rojeva evangelizacijski tok besede in dobrote. Zato mora pripeljati stik z evharistijo do večje zavzetosti do tega, da napravi prisotno Kristusovo odrešenjsko delo v vseh stvarnostih človeškega življenja. Ljubezen do evharistije potisne človeka k temu, da spravi v praksi nujnost pravičnosti, bratstva, služenja, in enakosti med ljudmi. Naša družba namreč se ne more čutiti mirna in zadovoljna kljub nedvomnim velikim uspehom, uresničeni na različnih področjih, je dejal sveti oče". Kljub temu ne more ostati brezbrizna pred velikimi socialnimi problemi današnjega časa, kot je na primer pojav brezposelnosti, ki vodi veliko družin v pravi brezup in izpostavlja problematiko, ki pre-

sega izključno ekonomski vidik in te mehanizme, da se postavi v etično in moralno perspektivo".

Nujno je zato, da obnovimo zavzetost za pravičnost, svobodo, razvoj; ta napor je nujen in potreben. Z neko gotovostjo: "Krščanska načela morajo zato brezpogojno postati izhodiščna orientacijska točka. Cerkev se ne more ozirati sama vase", je še poudaril papež v svoji homiliji med slovesnim bogoslužjem. Iz tega izhaja odločno povabilo, ki ga je še posebej namenil laikom, da premagajo vse skušnjave, ki bi jih ovirale, da bi s pogumom in trdnostjo sprejemali odgovornost pri uresničevanju in evangelizacijskega sporočila v poklicnem delu, a tudi na družbeni ravni, na ekonomskem, kulturnem in političnem področju. Na družbeni ravni naj torej posredujejo one vrednote, ki so zaradi svoje krščanske avtentičnosti tudi radikalno in vsesplošno človeške".

Poglejmo stvarnost v oči. "Gotovo lahko človek izključi Boga iz svojega življenja, toda to privede do najhujših posledic za samega

človeka in njegovo dostojanstvo osebe. Vi to dobro veste. Oddaljitev od Boga s seboj odnese tudi one moralne vrednote, ki so temelj in osnova vsakega človeškega sobivanja. Njegova odsotnost povzroča praznino, ki si domišlja, da bi jo napolnili z neko kulturo, ali bolje rečeno, psevdokulturo – ki se pokriva z neobzdranim konzumizmom, v hla-

stanju po posedovanju in uživanju, in ki ne ponuja drugega ideala, če ne boja za svoje interese in narcizistične užitke". Posledice, ki jih je papež navedel, so najbolj konkretne: "Implozija gospodarskih ekonomskih sistemov, ki učijo zgolj iskanje zasluga in teptajo dostojanstvo oseb, dramatičnost brezposelno-

sti, kvarjenje družinskega življenja, malikovanje zasluga in neustavljivo slo po konzumizmu so tudi vzrok za neodgovorno uničevanje naravnega okolja". Iz tega sledi ugotovitev, da ima družba, ki bi rada pozabila na krščanstvo in bi se sekularizirala, potrebo po svetlobi, po resnici in po velikih, vedno novih spoznanjih evangelija. Torej ni nobenega razloga, da bi izgubili pogum: "kajti, četudi je veliko senčnih con, ki zatemnjujejo pogled, je veliko več razlogov za upanje in se v le-teh prepoznavajo: torej vaše krščanske korenine, vaša vera v Jezusa Kristusa, vaša pobožna vdanost Božji Materi", je Janez Pavel II. podobno kot v Komposteli ponovil svoj poziv, izrečen celi Evropi v Komposteli 10 let pred tem: "Bodi to, kar si! Odkrij svoje izvire, hrani svoje korenine. Ponovno zaživi tiste pristne vrednote, ki so storile slavno tvojo zgodovino in si naredila dobro svojo prisotnost na drugih celinah. Od tistega 1982 se je zelo veliko spremenilo in marsikaj je treba še postoriti.

In da bi šli naprej, predvsem nobenih kompleksov. Nobenih kompleksov, zlasti ne pred "subtilno manipulacijo" – pred delom točno določenih političnih in kulturnih skupin, ki razpolagajo z močnimi sredstvi obveščanja, ki, kot kaže, skušajo prepričati ljudi, da bi bile krščanska identiteta, resnica in svoboda evangelija njihov nujni družbeni vpliv, njihova vidljivost, ki izhaja neposredno iz vidljivosti evharistije, zastarele. Prav nasprotno! To je čas, ko jim moramo znati dati tudi z vidika družbene prisotnosti in politične zavzetosti kristjanov novega zagona. Sveti oče je torej v Sevilji ponovil tiste izredne besede, ki jih je izrekel ob začetku svojega pontifikata: "Ne bojte se! Odprite vrata Kristusu! Odprite njegovi odrešujoči moči. Odprite mu meje držav, ekonomske in politične sisteme, obsežna področja kulture, civilizacije, razvoja". Kaj to pomeni? To pomeni gledati z zaupanjem in prihodnost, ob zavesti, da se more zgraditi s tem, da bi se iznebili konkretne in javne prisotnosti kristjanov, ampak celo obratno s postavljanjem v središče tega delovanja vrednote, ki jih izraža. Zato da se sliši ta glas in da se sodeluje z vsemi tistimi, ki se nočejo sprijazniti s perspektivo: "družbe zamračitve".

Na koncu bo zmagala Ljubezen

Filip Terčelj - Zgled za kristjane?

V škofiji Koper poteka proces za beatifikacijo, po vojni umorjenega duhovnika Filipa Terčelja. Beatifikacija je smiselna, če je določena oseba za ljudi zgled, kažipot, spodbuda za resnično krščansko življenje. Pri tem pa procesa za beatifikacijo ne smemo zamenjati z moraliziranjem. Tudi svetniki so samo ljudje, ki so tudi grešniki, kljub temu pa mora biti kandidat za blaženega vendarle pokončna oseba, prežeta z evangelijskimi krepostmi.

Že samo dejstvo, da so Filipa Terčelja, skupaj z duhovnikom Francem Krašno, 7. 1. 1946, na zahrbtnen način umorile povojne komunistične oblasti, sproža veliko vprašanj in dvomov. Znanе so polemike ob poskusu rehabilitacije škofa Rožmana in ob beatifikaciji Lojzeta Grozdeta.

Niko Gorjup, v svojem prispevku *Del katoliške cerkve se je uprl škofu Rožmanu* (www. ujet. si 19. 2. 2010), citira odlomke iz knjige *Škof Rožman in kontinuiteta*, ki jo je napisal Ivan Jan Srečko. V prispevku so omenjeni duhovnik in pisatelj Finžgar ter naveden njegov citat, v katerem govori o "najbridkejšem črnem madežu" katoliške Cerkve na Slovenskem; Rožmanov suspenz duhovnika dr. Metoda Mikuža; svarilo, ki ga je škofu Rožmanu poslal dr. Izidor Cankar; izjava akademika dr. Antona Trstenjaka o tem, kako se je mariborski škof dr. Ivan Jožef Tomažič uprl kolaboraciji; citat jezuita Franca Ceraja iz njegove knjige

Partizan nekoliko drugače; ter citat Petra Kovačiča-Peršina, ki meni, da "sta slovenska klerikalna politika in vodstvo slovenske Cerkve poglavitna krivca za bratomorno vojno, za zlorabo vernih množic v svoje politične namene, da je njun duhovni zločin v tem, da sta izdala evangelijski ljudje".

Koliko so Gorjupov zapis na spletu, interpretacija Ivana Jana Srečka ter mnenje Petra Kovačiča-Peršina objektivni, koliko pa gre za političen konstrukt in diskreditacijo Cerkve? Je res vse tako črno-belo, kot hočejo predstaviti "črni, beli in rdeči"?

V obdobju fašizma je bil Filip Terčelj "čedermac vseh čedermacov". Zaradi svojega delovanja v prid zatirani slovenski manjšini v Italiji je doživel preganjanje, strahotno mučenje in konfinacijo v južni Italiji. Po prebegu v Jugoslavijo je v Ljubljani deloval kot profesor na gimnaziji in bolniški kurat v psihiatrični bolnišnici. Raziskave kažejo, da je bil Filip Terčelj povezan s krogom, ki se je zbiral okoli Finžgarja, da je med vojno plačeval prispevek za OF, da so se pri njem zbirali aktivisti OF, da je sodeloval pri zbiranju prispevkov za družine interniranih ali aretiranih, da je bil a priori proti domobranstvu na Primorskem. Zakaj so ga po vojni komunistične oblasti zaprle? Zakaj je bil zahrbtno umorjen v Štulčevi grapi v Davči? Zakaj je bilo potrebno umor prikrižati? To vprašanje si

zastavljam kot vicepostulator, saj nikakor ne bi bilo prav, da na oltar postavimo človeka, ki si tega ne zasluži oziroma nam ne more biti za zgled. Lepo prosim, da mi sporočite, ali kdo ve karkoli obremenilnega proti Terčelju. Tudi zato, da v tem primeru postopek končamo in z njim ne mučimo živih in mrtvih.

Raziskovanje okoliščin Terčeljeve

ter za 90 v Avstrijo izgnanih oseb, med katerimi je bilo 62 otrok. Njihovi predniki so se v te kraje naselili pred 700 leti, nosili so nemške priimke ter uporabljali tirolsko narečje. Povojne oblasti so te ljudi obravnavale kot tuje, švabe, naciste, izdajalce, sodelavce okupatorja in razredne sovražnike. Naj zgodovinarji in pravniki presojaajo o krivdi teh ljudi ter o

Štulčeva domačija v Davči, približno tako je izgledala na dan umora Filipa Terčelja in Franca Krašne.

smrti v Davči me utrjuje v prepričanju, da je Terčelj, s svojim ravnanjem tik pred smrtjo, daleč presegel stališča, ki jih zasledimo v enostranskih polemikah med "partizani in domobranci". Po pričevanju ljudi v vaseh pod Ratitovcem sta se duhovnika Franc Krašna in Filip Terčelj javno zavzela za družine, katerih očetje so po končani vojni izginili (24 mož)

upravičenosti ravnanja novih oblasti, tako ali drugače, dejstvo je, da sta se Franc Krašna in Filip Terčelj zavzela za te ljudi in njihovo dostojanstvo. Gotovo sta vedela, da bi prišla bolje skozi, če bi molčala in se ne bi zavzela za "izdajalce". Ugotovitve kažejo, da je v Spodnjih Danjah od konca vojne do decembra 1945 izginilo nad 50% prebivalcev, na celotnem po-

dročju v vaseh pod Ratitovcem pa okoli 30%. Mar ni to democid, genocid, ki so ga izvedle takratne slovenske oblasti? Kdaj se bomo Slovenci s tem resno soočili? Ob premišljevanju teh dejstev postajam kritičen tudi do sta-

lišča Petra Kovačiča-Peršina, kot ga predstavi Niko Gorjup. Moj namen ni zagovarjanje škofa Rožmana in domobranstva. Recimo, da drži, da je bila vloga škofa Rožmana taka, kot jo vidi Peršin, in je Rožman v resnici najbolj odgovoren za bratomorno vojno med Slovenci. Je Rožman odgovoren tudi za povojne poboje? So povojne poboje izvedli domobranci? Na kakšen način je Rožman odgovoren za smrt Terčelja? Je Rožman odgovoren tudi za to, da se povojni poboji še vedno prikrivajo in da povojna grobišča še vedno niso raziskana ter urejena, četudi se za nekatera ve, kje so? Mar ni to prikrivanje in valjenje krivde na druge še veliko večji zločin in človeka nevedno dejanje, kot so bili izvensodni povojni poboji?

Terčelj je slovenska Antigona! Zdi se, da bomo Slovenci potrebovali še veliko časa, da "prežvečimo" Antigono, ki jo je Sofoklej napisal že v 5. st. pred Kristusom. Terčelj in Krašna sta se več kot pol leta po vojni zavzela za "sovražnike" in bila tako zvesta svojemu duhovniškemu poslanstvu. Spoštovanje vsakega človeka, tudi zločince, ni le naloga duhovnikov, temveč vsakega kristjana in vsakega človeka. V civiliziranem svetu ima tudi kazni, pa naj bo izrečena po

pravični ali krivični sodbi, pred amnestijo ali po amnestiji, svoje meje.

Nam tudi smrt Antigone, Hajmona in Evridike ne zadostuje? Kaj pa usoda Kreona; jo prepoznamo v našem narodu? Za vse je potrebno moliti, vsem želeli dobro, vsem odpustiti! Vsi smo med seboj bratje! Tudi Kreon je naš brat, čeprav še vedno ne priznava svoje odgovornosti! Paradoks: naš odnos do preteklosti je sedanjost!

Poleg tega: po krščanskem prepričanju, pa tudi po prepričanju muslimanov in tistih, ki verujejo v reinkarnacijo, se življenje ne konča s smrtjo, temveč je le prehod v nov način bivanja. Kostni ali pepel pokojnih so v "grobvih", pa naj bodo le-ti znani ali neznani, taki ali drugačni, naj gre za raztros pepela v morje ali za uporabo pepela pri izdelavi opek; bodisi, da so bili umorjeni pokopani s pieteto ali s satanističnim obredom. Truplo in grob nista dokaz za prenehanje bivanja. Polinejk, Eteokles, Hajmon, Evridika in Antigona so med nami in nas spodbujajo k spravi. Nič nočejo slišati o cenenim pomiritev in pozabi. Ne bodo odnehali, dokler živi ne dosežemo sprave in sprejmemo človeških zakonov, ki so zapisani v naših srcih.

Po krščanskem prepričanju na svetu v vsakem izmed nas poteka boj med dobrim in zlom, pri tem pa je izid vnaprej znan. Boj med dobrim in zlom poteka tudi v našem odnosu do preteklosti. Na koncu bo zmagala Ljubezen. Se ji je smiselno upirati?

Bogdan Vidmar

Deveta številka otroške revije Pastirček "Rožni mesec maj, razcveteli raj"

Tako opeva Berta Golob v prvih dveh verzih pesmi *Maj* - v deveti številki Pastirčka, ob ilustraciji Marjana Mančka - najlepši mesec v letu, v katerem se razpre nešteto pisanih, omamno dišečih cvetov; med temi so tudi drobne šmarnice "solzice, / biserne stezice, / vodijo k oltarju / majniške kraljice". Cvetič "majnik" je namreč ves posvečen Božji Materi. Njej v čast se v majniških dneh vrstijo šmarnice, pobožnost, na katero smo bili nekdanji otroci in odrasli zelo navezani. Kar tri smo se pred oltarjem v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Doma in v šoli smo Mariji postavljali oltarčke in

zanjo nabirali najlepše poljske cvetke ... Pri prelestih tega čudovitega meseca se zaustavlja tudi Pastirčkov urednik Marijan Markežič, ko omenja, da so v tem pomladnem času tudi prva sv. obhajila in v otroških glavah že drhtli misel na težko pričakovane dolge počitniške dni. Pred temi pa se morajo šolarji še malo potruditi, da bodo počitnice bolj brezskrbne, pravi Pastirčkov urednik, ki vabi otroke, naj čim prej vzamejo v roke barvice in naj kaj lepega narišejo za naslovno stran Pastirčka za šolsko leto 2014/2015. Podrobna navodila najdejo na četrti strani majske številke Pastirčka. O izvoru besed šmarnice, veliki

šmarnen, Šmarna gora lepo razlaga zapis, podpisan md, ki tudi opozarja, da je največ slovenskih pesmi posvečenih Mariji, naši zavetnici v nebesih. Kako s šmarnično pobožnostjo častimo Marijo, in sliki in besedi pripoveduje dopolnjevanje Marije Perdih. Božja Mati je tudi protagonistka rubrike *Spoznajmo Sveto pismo*, ki jo z občutljivim peresom piše Paola Bertolini Grudina. Kako je Marija, ki ji glavo krasi krona iz šmarnic, stopila v cvetoči mesec maj, nežno in obenem veselo poje pesmica *Pomladni vetrič* naše drage pesnice Ljubke Šorli, ki je tako rada tkala verze za otroke. Pesem, objavljeno v Pastirčkovem glasbenem koticu *Zapoj z menoj*, je uglasbil goriški, večkrat nagradni skladatelj Patrick Quaggiato. O vstalem Jezusu v družbi prijatelja, ki gresta v Emavs, pa pripoveduje zapis Wal-

terja Grudine v rubriki *Zgodbe iz Svetega pisma*, ki jih v privlačni, otrokom dostopni likovni govorici ilustrira Paola Bertolini Grudina. O Jezusu, ki je prisoten na oltarju v posvečenem kruhu in vinu, pa poje pesem Berte Golob *Sveta maša*. Kelih je pridala ilustratorica Danila Komjanc, ki tudi v tej številki Pastirčka spodbuja otroke, naj pomagajo njene ilustracije, najmlajše bralce pa pospremi na rojstni dan želve Mici. Otroci bodo simpatični želvi pomagali priti do darila. Komjanc je z Ano Rupil tudi avtorica rubrike *Pastirček nabira*, ki je zelo uporabna tudi pri naravoslovnih urah, saj v nekaj vrsticah podaja izčrpen opis izbrane rastline. Tokrat je na vrsti beluš ali špargelj, ki so ga poznali Kitajci in Egipčani več kot 3000 let pred Kr. in so ga rabili tudi za zdravljenje. Avtorica Neža opozarja male in velike Pastirčkove

bralce, naj spoštujejo naravo, ki nam jo je podaril Bog. Hema pa svetuje, kako naj si z nekaterimi travniškimi rastlinami pripravimo odlično pomladansko solato. Otrokom namenja tudi dve skupinski igri: *loviti senco* - seveda ob sončnih dneh na svežem zraku - in *kotaljenje pomaranč*, ki jo otroci lahko igrajo kar v domači hiši. Tatjana Ban z ilustracijo živih barv in z dopolnjevanke narogovarja Pastirčkove prijatelje, naj ugotovijo, kam so se odpeljali na potep Majini in Majeji starši. Stric Maks je Tjašo in Pastirčka peljal "nazaj v planinski raj", in sicer na ogled prečudovitega slapa Boka, ki ima največ vode, ko se na Kaninu topi sneg. Kot pravi Marjan Markežič v kot vedno lepem, s podatki bogatem zapisu, je slap viden z mostu na cesti Žaga - Bovec. V gorati pravljicni svet bralce skrivnostno vodi Mariza Perat z zgodbi *Kozjebralec in škratje*. Kot vselej ji pravljica

nit služi za to, da z njo stke zrcalo, v katerem bodo mali bralci uzrli kako svojo malopridnost in jo znali tudi popraviti.

Ker se v slovenske otroške, pa tudi odrasle pogovore vedno bolj vsiljivo vrvajo italijanski izrazi - večkrat namreč ne poznamo domačih -, to priročnik "slovarček" o besedah, ki jih rabimo v kolesarstvu; dobite ga na 23. strani devete številke Pastirčka. Ravno pravšen bo tudi za odpravo jezikovnih spak pri Pacu (izpod peresa Walterja Grudine), ki dirja s kolesom brez "žlajfov". Kot vedno boste v Pastirčku našli še rubriko *Kar lepo po vrsti*, razvedrilno stran in seveda Pastirčkovo pošto, v kateri je vse polno krasnih risbic. Vzemite v roke Pastirčka, v družbi prijatelja je zmeraj lepo!

IK

Sporočilo papeža Frančiška za XXIX. svetovni dan mladih 2014

"Blagor ubogim v duhu, kajti njihovo je nebeško kraljestvo" (Mt 5,3)

Kot smo videli, "blagor ubogim v duhu" oblikuje naš odnos z Bogom, materialnimi dobrinami in ubogimi. Jezusov zgled in besede nam dajejo spoznanje, koliko se moramo spreobrniti, da bo logika biti več prevladala nad logiko imeti več. Svetniki nam lahko najbolj pomagajo razumeti globok pomen blagrov. Kanonizacija Ja-

neza Pavla II. na drugo velikončno nedeljo je tako dogodek, ki nas je napolnil z velikim veseljem. On bo veliki zavetnik svetovnih dni mladih, ki jih je začel in vedno podpiral. V občestvu svetnikov bo ostal oče in prijatelj vas vseh. Aprila bo minilo trideset let, odkar je bil jubilejni križ odrešenja zaupam mladim. Prav s tem simbolnim dejan-

jem Janeza Pavla II. se je začelo veliko romanje mladih, ki je zajelo vseh pet celin. Mnogi se spominjajo papeževih besed na veliko nedeljo leta 1984, ki so spremljale njegovo dejanje: "Dragi moji mladi! Ob koncu svetega leta vam zaupam znamenje tega jubilejnega leta: Kristusov križ. Nosite ga po vsem svetu kot znamenje ljubezni Gospoda Jezusa do člo-

veštva ter oznanite vsakomur, da je rešenje in zveličanje samo v Kristusu, ki je umrl in vstal od mrtvih".

Dragi mladi prijatelji, Magnificat, slavospev Marije, ki je uboga v duhu, je tudi pesem vsakega, ki živi blagor. Veselje evangelija prihaja iz ubogega srca, ki se more radovati in občudovati Božja dela tako kot srce naše Gospe, ki jo "blagrujejo" vsi rodovi (Lk 1,48). Naj nam Marija, Mati ubogih in Zvezda nove evangelizacije, pomaga, da bomo živeli evangelij, v življenju utelešali blagor in imeli vedno pogum za veselje.

/konec

Karitas

Pred Veliko nočjo je zbrala 29 ton hrane in higienskih pripomočkov

Slovenska karitas je v času pred velikonočnimi prazniki zbrala 29 ton hrane in higienskih pripomočkov za ljudi v stiski. Župnijske karitas jih bodo maja v svojem kraju razdelile tistim, ki jih potrebujejo. Ob tem opozarjajo, da so na robu zmogljivosti, saj bodo morali na hrano iz intervencijskih zalog EU čakati do jeseni.

Zbiranje hrane je potekalo pred poslovalnicami Hofer. Maja se nadaljuje dobrodela akcija Pomagajmo preživeti, ki je namenjena zbiranju denarja za pomoč brezposelnim in tistim, ki jih je prizadela kriza, navajajo na Slovenski karitas v sporočilu za javnost. Prav tako bodo v nekaterih župnijah in po različnih drugih trgovskih centrih nadaljevali zbiranje hrane.

Posebna gostja v vrtcu Pika Nogavička Poučno v družbi Nerodne Avguštine

V letošnjem šolskem letu izvajajo v vrtcu Pika Nogavička v Štandrežu, s štiri letnimi otroki, projekt Spodbujanje razvoja bralne pismenosti. Projekt je nastal na pobudo Zavoda za šolstvo RS pod mentorstvom pedagoške svetovalk Andreje Duhovnik. Pri projektu sodelujejo tudi nekatere vzgojiteljice in otroci iz vrtca

nali lutko – Nerodno Avguštino. Lutka je otroke zelo navdušila in jim nudila notranjo motivacijo za nadaljnje učenje. Otroci so z lutko vedno aktivno sodelovali, radovedno spraševali, se vključevali v pogovor in tako usvajali nove izraze.

Ob koncu projekta so vzgojiteljice povabile v vrtec pravljicarko Majdo Zavadlav, ki je pripravila za

Pikapolonica v Pevni in Sonček v Gorici.

Po začetnem izobraževanju v organizaciji Zavoda za šolstvo RS so vzgojiteljice pripravile operativni načrt dejavnosti, s katerim želijo spodbujati učenje slovenskega jezika in uporabo le-tega v vsakdanjem pogovoru.

V vrtcu v Štandrežu so z didaktičnimi igrami, s poslušanjem, pogovorom, z opazovanjem, s pomenjanjem, ponavljanjem, z dramatizacijo, glasbenim izražanjem in s skupnim branjem pravljice Nerodna Avguština spoznavali nove izraze in nove besedne zveze. Usvajali so ustrezno terminologijo za gospodinjstva opravila, sorodstvene odnose in za življenje v cirkusu. Otroci so že v pustnem času spoz-

otroke pravo gledališko predstavo. Gospa Majda – Nerodna Avguština je otroke pritegnila že s svojo pojavo in jih takoj nagovorila. Pokazala jim je, kako v cirkusu jezdi, se spotika, "pada", brenka na kitaro, igra na bas in sodeluje v cirkusnem orkestru. Spretno in hkrati nerodno je hodila po vrvi, po rokah, izvajala "akrobatske" telovadne spretnosti. Poleg tega je otroke seznanila z gospodinjstvi opravili na svojem domu: pomivala je, kuhala, likala... Otroci so med predstavo aktivno sodelovali in se vneto odzivali na njena vprašanja.

Vzgojiteljice in otroci so gospo Majdi Zavadlav prisrčno zahvaljujejo, da je sprejela povabilo in pričarala res prijetno jutro v vrtcu.

Spomnili smo se desete obletnice vstopa Slovenije v Evropsko unijo Kje je nekdanje veselje?

Na Trgu Evrope, skupnem trgu obeh Goric pred novogoriško železniško postajo, smo se v sredo, 30. aprila, zvečer zbrali, da bi s spominskim srečanjem, ki so ga prireditelji naslovlili Skupaj v Evropi 30. april 2004 - 30. april 2014, spomnili desete obletnice vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo, saj je RS vstopila v EU prav na ta dan pred natanko desetimi leti. Na slovesnosti je bilo prisotnih okrog sto ljudi, na njej pa so spregovorili nekdanji in sedanjí politiki iz Nove Gorice in Gorice, velikih množic torej ni bilo, navdušenja pa tudi ne več.

Za uvod so prireditelji na preprosti slovesnosti prebrali pismo nekdanjega predsednika Evropske komisije Romana Prodi, ki ga je poslal organizatorjem; prebral ga je Livio Semolič. Romano Prodi se je spomnil dejstva, da se je pred desetimi leti sam udeležil proslave ob vstopu Slovenije v EU na istem goriškem trgu. Povedal je tudi, da si je sam zelo prizadeval za širitev EU in se neposredno zavzel za njeno im hitrejšo ureditve.

"Ne pretiravam torej, če napišem, da je bila noč, v kateri so padle meje med Italijo in Slovenijo, najlepši trenutek v mojem ne ravno kratkem političnem življenju. Četudi enako iskreno mislim, da mi v življenju nikoli ni padlo na

glavo toliko vode kot v tisti noči med dvema Goricama", se je Romano Prodi duhovito spomnil deževnate noči, ko je pred desetimi leti Slovenija vstopila v EU.

ložnost boljšega udejanjanja vseh možnih in pričakovanih skupnih načrtov, ki so potrebni za boljšo prihodnost". Nico Fornasir za študijsko središče

Foto DP

Dodal je še, da je bil sam osebno ganjen, ker je bil prepričan, "da se od tistega trenutka dalje ne bodo več ponovile tragedije, ki so okrvavile kraje, ki so nam dragi in tako blizu". Nadalje je Prodi zapisal, da danes ve, da je imel prav, saj gre, čeprav počasi, mir v pravo smer, čeprav je tudi dodal, da se "ne smemo zadovoljiti s pogledom nazaj in reči, da gre na bolje, kajti poleg velikih pozitivnih novosti nismo znali izkoristiti vseh prednosti, ki bi nam jih lahko zagotovilo novo geopolitično stanje". Romano Prodi je v pismu Goričanom tudi poudaril, da v EU "ne moremo graditi prihodnosti s pogledom, zazrtim v preteklost". Zaželel si je tudi, da spomin in obeležitev desetletnice velikega dogodka "postaneta pri-

Rizzati iz Gorice, Boris Nemeč za Goriški forum, Walter Bandelj za Svet slovenskih organizacij, Livio Semolič za Slovensko kulturno gospodarsko zvezo, Roberto Collini za mednarodni inštitut za sociološke študije v Gorici ISIG, ki so organizirali proslavo v sodelovanju z drugimi slovenskimi in italijanskimi ustanovami, so koordinirali večer, na katerem so govorili predvsem o spominih na dogodke izpred desetih let. Med drugimi so spregovorili sedanjí goriški župan Ettore Romoli, goriški župan izpred desetih let Vittorio Brancati, takratni novogoriški podžupan Andrej Miška, sedanjí poslanec v rimskem parlamentu in takratni predsednik goriške pokrajinske uprave Giorgio Brandolin, nekdanji evropski po-

slanec Demetrio Volcic, slovenska poslanka v Rimu Tamara Blažina, podpredsednik deželnega odbora Furlanije Julijske krajine Igor Gabrovec, deželni odbornik FJK za kulturo in manjšino Gianni Torrenti, nekdanji poslanec v DZ RS Robert Hrovat, nekdanji novogoriški podžupan Tomaž Vuga, deželni tajnik stranke Slovenska skupnost Damijan Terpin ter vrsta drugih političnih akterjev Goriške in Novogoriške iz tedanjih in sedanjih časov.

Predsednik študijskega centra ISIG Roberto Collini je pravilno dejal, da je danes na Goriškem glavna ovira predvsem jezikovna meja, saj predvsem italijanski državljani ne poznajo slovenskega jezika. To je bilo tudi očitno na sredini proslave, saj se je deželni tajnik stranke Sloven-

ska skupnost Damijan Terpin izkazal za odličnega prevajalca v oba jezika, prireditelji so namreč naredili tako, da sta bila slovenski in italijanski jezik enakovredna. Zelo lepo pa sta goriško slovesnost sklenili novoriska mlada mama v slovenskem in goriška mlada mati v italijanskem jeziku, ki sta obe zaželeli lastnim in drugim otrokom Gorice ter Nove Gorice še lepšo in še svetlejšo skupno prihodnost, predvsem pa boljše medsebojno poznanje in bolj plodno sobivanje.

Pa vendar: "Le kam je izginilo vse navdušenje, ki je bilo prisotno med nami pred desetimi leti? Kam je izginilo vse veselje, kam so odšli vse skupne sanje in vsi dobri nameni?"

Jurij Paljk

KULTURNI DOM Komigo Kritične bodice na račun Slovencev

Kritične bodice na račun Slovencev

V sakič, ko se Boris Kopal pojavi na kakšnem goriškem odru, je dvorana gotovo popolnoma zasedena. Tako je bilo tudi v ponedeljek, 14. aprila 2014, ko je režiser, igralec in humorist Boris Kopal, rojen v Trstu 16. novembra 1955, bil gost na trijezičnem festivalu Komigo, ki ga prireja Goriški kulturni dom in zadruga Maja iz Gorice v sodelovanju z združenjem Terzo Teatro iz Gorice, ZSKD, s Forumom cultura iz Gorice, pa še s SNG Nova Gorica in Kulturnim domom Nova Gorica, pokroviteljstvo pa mu dajejo dežela FJK, goriška občina in pokrajina, Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, SKGZ in Fundacija Goriške hranilnice. Tudi zaradi oddaj na TV Koper priljubljeni humorist, ki ga ljubitelji gledališča imajo v spominu kot ustvarjalca marsikateri režiserski posrečene predstave v raznih slovenskih gledališčih, predvsem pa kot avtorja in režiserja že legendarne komedije o zamejskih "aferah", *Afrika ali na svoji zemlji*, se je v goriškem Kulturnem domu predstavil z monokomedijo *Po mojem Sloveci...*, ki jo je po zgledu podobnih odrskih stvaritev Georgija Gaberja zasnoval z Brantom Završanom in jo premierno uprizoril v KUD Pod topoli Ljubljana. V svojem značilno kritično satiričnem slogu jo izvaja ob klavirski spremljavi glasbenice Polone Janežič. V monolog je vlil veliko resničnega dogajanja v Sloveniji oz. resnice na račun Slovencev, ki jih žal mora prenašati prelepa dežela Slove-

nija; kot zemljepisni pojem je ona "od nekdanj, uradno šele dobrih dvajset let, nič huđega sluteč, in ni Slovenija kriva, da je fasala Slovence. Ta narod, ki si želi biti po nemško discipliniran, po drugi strani pa je balkansko razposajen. Ta narod zdaj ne ve, kaj bi s samim seboj", bridko ugotavlja Boris Kopal v tej predstavi, v katero zgne tudi svoje življenje, ki mu je steklo v Trstu, kjer je tudi doraščal. Nekoč pomembno mesto v zalivu je zapustil, ko se je odpravil na študij v Ljubljano, kjer se je vpisal na AGRFT in izbral gledališko režijo. V slovenski prestolnici živi že mnogo let, a v njej se ni "udomačil", pa tudi v rodnem Trstu se ne počuti več doma. Trst je v teh letih spremenil svoj videz in ni zanimiv "ne za Italijo ne za Slovenijo", postaja obrobno, nepomembno mesto. Tudi sam ni več tak kot včasih, pravi Kopal, čuti se, da je že v tistih letih, ko te kot ustvarjalca postavijo na obrobje, "ker si se nekako že izpel". "Mučijo" ga tudi razni "strahovi", ki se pojavljajo z leti. V monokomediji s kar grenkim priokusom, čeprav so v njej tudi humoristi utrinki, ki spravijo gledalce v smeh, je izlil kar nekaj svojih razmišljanj o naši lepi domovini, ki jo razjedajo novodobni požrešneži. Slovenci se zanjo ne zavzemajo dovolj, je ne spoštujemo, je ne ljubijo, kot bi jo morali. Ne zavedajo se njenih naravnih in umetniških lepot in tudi ne

prednosti imeti svojo državo. Kaj radi jo zapuščajo, a se v tujini raznežijo, če slišijo Avsenike ali kako narodno pesem. "Po mojem Slovence ... Slovenci v Sloveniji ne čutijo domovine. Ko grejo na tuje in slučajno slišijo Avsenike, se raz-

jokajo od domotožja. Slovenci ne marajo Hrvatov, razen julija in avgusta. Slovenci so bolj inteligentni od Švicarjev. Če pa pogledamo povprečni dohodek Švicarja, bi si želeli, da bi bili malo bolj neumni. Slovenci se v gostilni pogovarjajo kot najboljši politiki. Škoda, da se, ko pridejo v parlament, po-

govarjajo kot v gostilni ..." Take strelce je Kopal upravičeno povedal o Slovincih, ki jim je vse tuje lepše od tega, kar imajo doma. Vse bi prodali... Pogosto so popolnoma brez dostojanstva in ne vedo, kaj bi s svojo državo ...

S svojimi ostrimi, seveda tudi nabritimi satiričnimi puščicami je Boris Kopal pozabaval goriško občinstvo, a mu tudi vrgel marsikatero bodičasto iztočnico za globok premislek o Slovincih v naši domovini, a tudi o nas samih, ki živimo v "zamejstvu".

Občinstvo je v uvodnem nagovoru kot vselej pozdravil predsednik Kulturnega doma Igor Komel; tokrat je imel ob sebi Karolino Černic, ki je v humoristnem ključu omenila težave zakonskega jarma.

Med gledalci je bil tudi nekdanji novogoriški župan Mirko Brulc, ki je čestital Kopalu in se vnovič spomnil, kako je prav Kopal sodeloval na tistem nepozabnem goriškem večeru 1. 2007, ko so končno padle fizične mejne prepreke med Slovenijo in Italijo. IK

V Domu F. Močnik ob cerkvi sv. Ivana

Živahno ob koncu telovadnih ur

Ko prijetno božajoče pomladno sonce zavlja na sprehode v cvetočo naravo, pa tudi vztrajno vabi k delu na cvetličnem in zelenjavnem vrtu - v Brdih pa predvsem v vinograde -, se v dvorani Doma Franc Močnik ob cerkvi sv. Ivana v Gorici konča telovadni tečaj, pri katerem nekdanje

rosne, sloke gospodične razgibavajo vedno bolj okorne sklepe in krepijo bolj ohlapne mišice, da bi bolje in bolj pogumno opravljale vsakdanje delo med domačimi stenami. Tudi letos jih je po tej telovadni pustolovščini, ki se vije od jeseni do pomladi, potrpežljivo in z velikim poslušanjem za vsakršno njihovo težavo vodila profesorica telesne vzgoje Maja Leban, za katero se zdi, da se je čas ustavil: iz leta v leto je namreč bolj gibčna in spretna. Duši in gonilni sili tečaja, katerega z velikim veseljem obiskuje okrog petindvajset tečajnic, sta gospo Mirka in Zvonka, ki skrbita, da vse "teče kot po maslu". Za vso njuno skrb se jima prisrčno zahvaljujemo vse "telovadke" in se jima priporočamo tudi za naslednje leto. Take srčne želje namenjamo tudi prof. Maji Leban in pri tem upamo, da bo tudi v prihodnje tako zavzeto in predano poskrbela za naše razgibavanje, katerega učinki so vselej dobrodošli in zelo opazni.

Tiste, ki se bodo v juniju lahko udeležile počitniškega tedna v objemu gozda in gorske tišine v koči sv. Jožefa v Žabnicah, se teh dni poživljajočega oddiha, daleč od vsakodnevnih skrbi in nadlog, že zelo veselijo. Pri tem seveda že hrepenijo po vzponu - sicer verjetno z žičnico - na Sv. Višarje, kjer Marija zvesto čaka, da ji zaupamo vse svoje stiske in težave in da se potolažimo in opogumljeni vračamo v življenjske timice in se bolj z optimizmom spopadamo z vsakdanjimi dolžnostmi. / IK

SKRD JADRO s pokroviteljstvom OBČINE RONKE

vabi na

ČEZMEJNO SREČANJE O AZBESTU

ponedeljek, 12. maja 2014, ob 18.00
občinska sejna dvorana v Ronkah

90-letnica obnove štandreške cerkve in ustanovitve samostojne župnije

Pomembna mejnika za prebivalce Štandreža

Tretjega maja je bila v štandreški cerkvi slovesna zahvalna sveta maša ob 90-letnici obnove cerkve in ustanovitve samostojne župnije. Župnik Karel Bolčina je ob začetku mašne daritve vernike seznanil s tem, da je bila pred natančno 90 leti štandreška cerkev, po razdejanju v prvi svetovni vojni, obnovljena in ponovno blagoslovljena. Goriški knez nadškof

Francišek B. Sedej je cerkev mazelil na dvanajstih krajih, na kar danes spominjajo križi, nad katerimi so v teh dneh gorele sveče. Samo deset dni prej, 23. aprila 1924, je isti nadškof ustanovil samostojno župnijo sv. Andreja, ki je bila prej kuracija in odvisna od prvostolne cerkve v Gorici. V nadškofovem dekretu je med drugim zapisano: "za večje širjenje božje slave in

koristnejšo dejavnost za zveličanje vernikov, stanujočih v Štan-

drežu, v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa in njegove brezmadežne Matere Marije, razdružimo in ločimo omenjeni kraj Štandrež s cerkvijo, posvečeno istemu apostolu, od goriške stolniške župnije, kateri je bila podrejena s svojim okrajem". Prvi župnik je postal Josip Kosovel, ki je bil prej več let kurat v Štandrežu.

Štandreška cerkev ima dolgo zgodovinsko pot, saj je že pred letom 1300 stala na štandreških poljih skromna cerkvica, posvečena sv. Andreju apostolu, ki je dala ime naselju. Iz zapiskov komisije za ustanovitev goriške škofije iz leta 1588 izvemo, da je bila štandreška cerkvica bogata, saj je imela v lasti veliko zemljišč, ki so jih obdelovali domači kmetje. Ko je bil za kaplana v Štandrežu Blaž Cotič, so leta 1663 cerkev porušili in na istem mestu zgradili večjo cerkev, ki je imela pet oltarjev. Glavni je bil posvečen sv. Andreju, štirje stranski pa sv. Florianu, sv. Ulriku, sv. Gotardu in sv. Antonu Padovanskemu. Pročelje cerkve je bilo zelo razgibano s petimi nišami, v katerih so bili kipi svetnikov. Zelo lep je bil tudi zvonik.

Ker je število prebivalstva v Štandrežu naraščalo, so ob koncu 19. stoletja začeli načrtovati novo, večjo cerkev.

Leta 1900 se je v Štandrežu rodilo 67 otrok, deset let kasneje pa kar 101.

Ko je bila urejena vsa dokumentacija, so leta 1899 cerkev porušili in leto kasneje zgradili novo, dvakrat večjo.

Prva svetovna vojna je cerkev popolnoma uničila in njena obnova je bila zelo zahtevna.

Ko so se v drugi polovici leta 1918 začeli prebivalci iz begunstva in ujetništva vračati v porušeni Štandrež, so se najprej začasno vselili v lesene barake in kmalu začeli obnavljati svoje domove. Za verske obrede so postavili leseno barako, ki je služila do leta 1924, ko so blagoslovili novo cerkev, ki se je od prejšnje razlikovala predvsem po zvoniku. Prejšnja je imela šilast zvonik, obnovljena pa ima kupolasto obliko.

DP

Foto Boris Princič

Na praznik Božjega usmiljenja, 27. aprila, je pri sv. Ivanu v Gorici dvanajst mladih prejelo zakrament sv. birme. Petra, Gregor, Jan, Danijel, Matija, Mitja, Sara, Veronika, Andrej, Ferdinand, Katja in Chiara so se s katehizinjo Mirjam Bratina dve leti skrbno pripravljali na ta korak. Storili so ga skupaj z odraslim fantom z Rojč; ta se jim je pridružil pri res lepem obredu, ki ga je spremljalo petje mladinskega zbora pod vodstvom Katerine Ferletič. Nadškof Carlo Redaelli, ob katerem je somaševal župnik Marijan Markežič, je v mladih z darovi Sv. Duha utrdil milost krsta in jim zaželel, da bi jim ta prenovila srca.

Slovesna vstajenska sv. maša v goriški stolnici

Radostno slavje ob Kristusovi zmagi nad smrtjo

Tudi letos se je na velikončno jutro, v nedeljo, 20. aprila, ob 6.30 obnovila verska tradicija, ki priključuje v goriško stolno cerkev slovenske vernike z vseh koncev mesta, pa tudi od drugod. Žal, kot že lansko leto, tudi letos nismo zabeležili take množice, kot je bila včasih v goriški triladijski baročni stolnici, a sv. maša je bila kljub temu zelo doživljiva. Na koro so vstajensko mašno daritev, ki jo je vodil Marijan Markežič, župni upravitelj Slovenskega pastoralnega središča v Gorici, ob somaševanju stolniškega župnika Sinuheja Marotte, spremljali pevci, ki jih je vodila Franca Žgavec, na orgle pa zanesljivo spremljal David Bandelj. Razveseljivo je to, da je bilo med pevci veliko mladih. Po trikratni aleluji, ki izzveni v smeraj glasnejših, višjih in svetlejših tonih, se je zvrstila cela

vrsta naših lepih velikonočnih melodij, ki vzneseno opevajo veselje ob Kristusovi odrešitvi zmagi nad temino smrti. Da se moramo obračati k vstalemu Kristusu, ki je naša luč in večna svetloba, kot se sončnica obrača proti soncu, da iz njega črpa življenjsko moč, je poudaril v homiliji g. Markežič, ki je ob koncu izrekel dobrodošlico goriškemu nadškofu Carlu Redaelliju. Kot je že nekaj let navada, se je nadškof udeležil tega velikonočnega slavja; v lepi slovensčini je nagovoril vernike in jim podelil Božji blagoslov. Blagoslov se je razlil tudi po velikonočnih jedeh, ki so jih po tradiciji prinesli ljudje s seboj. Berili sta prebrala prof. Adrijan Pahor in Franko Žerjal, prošnje pa Nevia Žerjal. Pri maši so sodelovali tudi mladi stremeniki, ki so se zelo izkazali v svetem tridnevju v cerkvi sv. Ivana v

Gorici. Na veliki četrtek je sv. mašo daroval g. Alessio Stasi. Sledilo je molitveno premišljevanje, ki so ga izoblikovali birmanci pod vodstvom katehizinje Mirjam Bratina. Molitveno uro za odrasle je v posebni zbravnosti vodil mladi študent Simon Peter Leban. Tudi na veliki petek se je v cerkvi sv. Ivana zbralo kar precej vernikov, ki so se udeležili obredov tega dne. Kristusovo trpljenje po Mateju je brala skupina mladih. Vlogo Kristusa je prevzel msgr. Cvetko Žbogar, ki je tudi opravil obrede velikega petka.

Zvečer se je križvega pota, ki se je vil po goriških ulicah do gradu in ga je vodil nadškof Redaelli, aktivno udeležila tudi lepa skupina mladih Slovencev. Ti so pod vodstvom katehizinje Katerine Ferletič pripravili občutno razmišljanje in pevske trenutke pri šesti postaji. Sobotno vstajensko slavje je pri sv. Ivanu vodil msgr. Cvetko Žbogar.

Na Veliko noč so bile slovenske sv. maše kot vselej zvečer pri kapucinih, dopoldne pa pri sestrah na Korzu, v Zavodu Sv. Družine, pri sv. Ivanu in v cerkvi sv. Ignacija na Travniku, v kateri je maševal g. Stasi, petje pa je pri orglah, kot vsako nedeljo, spremljala Lojzka Bratuž. IK

ARS DRUŠTVO ARS
Vljudno vabi na odprtje fotografske razstave
POTI USOD/LE VIE DEI DESTINI
Andrej Furlan - Andrej Perko
Galerija Ars na Travniku, Gorica
Četrtek, 15. maja 2014, ob 18.30

Obvestila

Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica sporoča vsem, ki so se prijavili na natečaj za slovensko peto mašo ob 40-letnici ustanovitve Združenja, da bo strokovna komisija rezultate natečaja odposlala avtorjem do vključno 15. maja 2014. Sodelujočim se Združenje zahvaljuje za poslano delo in se obenem oprošča za zamudo.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja 27. in 28. junija dvodnevni avtobusni izlet, namenjen ogledu mesta Parme in gradov v okolici. Vpisovanje čim prej na društvenem sedežu na korzu Verdi 51 ob sredah od 10. do 11. ure. Informacije po tel. št. 0481 532092 (Emil D.). Na račun 100 evrov.

PD Rupa-Peč vabi na tradicionalni letni izlet, tokrat v Jordanijo, ki bo potekal od 19. do 26. avgusta 2014. Informacije na tel. 0481 882285 (Ivo Kovic).

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Zanesljiva in diskretna gospa pomaga pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 40153213.

Iščem delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31449311.

Kadar potrebujete varstvo za otroka ali starejšo osebo, pokličite na tel. št. 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi inštrukcije slovensčine in varstvo. Tel. št. 00386 41256240.

Kvalitetno opravljam gospodinjstva dela: likanje, čiščenje... Pokličite na tel. št. 0038641885539.

Pianino znamke Danemann starejše izdelave, rezljan, zelo lepo ohranjen, primeren za takojšnje igranje, ugodno prodam. Tel. št. 00386 41529652.

Cestitke

Ob praznovanju 80. rojstnega dne želimo Marici Colja Podveršič še mnogo zdravih in veselih let mož Anton, sin Jadran, vnuk Aaron in snaha Cinzia. Čestitkam se pridružujemo tudi vsi pri Novem glasu.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 9.5.2014 do 15.5.2014)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.00 do 22.00. Spored:

Petek, 9. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 10. maja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v slovensčini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 11. maja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 12. maja (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna in zabavna glasba - Zanimivosti iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Naši zbori pojo - Obvestila.

Torek, 13. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 14. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Dolomiti so se vzdignili iz morja - Izbor melodij.

Četrtek, 15. maja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

vljudno vabijo na

**slovesnost podelitve 10. priznanja
KAZIMIR HUMAR**

**GORIŠKI SKUPNOSTI
MARIJINIH SESTER
ČUDODELNE SVETINJE**

ob 70-letnici prihoda sester v Gorico
in 50-letnici doma Marije Kraljice

petek, 9. maja 2014, ob 19. uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici

na slovesnosti sodelujejo:

otroški pevski zbor SCGV Emil Komel iz Gorice
Damijana Čevdek Jug, zborovodkinja

nagovor: prof. Lojzka Bratuž

utemeljitev priznanja bo prebrala Monica Quaggiato

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ASSOCIAZIONE AMICI DI ISRAELE
Koncertna sezona 2013-2014
TEHILIM
Koncert judovske glasbe inspiriran s Haggado
Carmina Slovenica - Maribor
Dirigentka, Karmina Šilec
Goriška Sinagoga, ulica Ascoli, 19
Sreda, 14. maja 2014, ob 20.30
Informacije: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail kcl.bratuž@libero.it

Celovec / Prireditve za žrtve nacizma Spomin na "koroške tigrovcе"

Društvo Memorial Kärnten-Koroška, ki povezuje slovensko in nemško govoreče Korošce, ki nasprotujejo oživljanju fašizma, rasizma in antisemitizma, je v petek, 25. aprila, popoldne (v Avstriji to ni praznik kot v Italiji) sredi Celovca priredilo Spomininsko hojo za žrtve nacizma. Tokrat je bila prireditve, s katero so začeli leta 2008, posvečena tako imenovanim "koroškim tigrovcem". Gre za skupino od Marije na Zilji in iz drugih krajev, ki je bila dejansko povezana s tigrovcami iz Soške doline in Gorenjske. V njej je imel vodilno vlogo Alojz Knez, ki je med drugim spomnil 1940 organiziral tri demonstrativne atentate proti Južni železnici na avstrijskem Štajerskem. Njega niso ujeli, rajhovski vojaško sodišče pa je na obravnavi v Celovcu obsodilo na smrt in dalo obglaviti šest članov skupine, tudi njegovega očeta in strica, pozneje pa je nacistična represija zajela še druge.

Teh šest žrtev zaseda prva mesta na spomeniku z dvojezičnim napisom, ki so ga na pobudo Memoriala Kärnten-Koroška med lansko Hojo za žrtve nacizma odkrili pred deželnim sodiščem v Celovcu. Na njem so imena 47 moških in žena, ki so jih med vojno tam obsodili na smrt. Pred tem spomenikom se je letošnjo hojo tudi končala. Udeležence sta nagovorila predsednik deželnega sodišča Bernd Lutschoung in predsednik Memoriala Franc Wakounig. Časnikar Ivo Jevnikar iz Trsta, ki je pred leti raziskal delo Alojza Kneza, je opisal značilnosti in usodo skupine od Marije na Zilji, Peter Raab in Alina Zeichen pa sta v nemščini in slovenščini prebrala poslovilno pismo Franca Kneza. Začetek prireditve je bil na dvo-

rišču celovškega gradu, kjer je bil pred zlomom Tretjega rajha sedež gestapa. Memorial je svojčas postavil zahtevo, da se tudi tam namesti dvojezično obeležje. Deželna poslanka Zelenih Zalka Kuchling je v svojem nagovoru v gradu med drugim povedala, da je zahteva prodrila. Spored, ki ga je povezovala časnikarka Marica Kušej, je obogatil koncert dua saksofonov.

Nagovor Iva Jevnikarja 25. aprila v Celovcu

Spomininska hoja za žrtve nacizma v Celovcu (foto Franc Wakounig)

Danes dopoldne so v kraju Chiesa Vecchia v občini Villorba pri Trevisu v italijanski deželi Veneto odkrili spomenik petim Slovincem, ki jih je Posebno sodišče za zaščito države na zloglasnem II. tržaškem procesu 14. decembra 1941 obsodilo na smrt in so bili naslednjega dne ustreljeni na Opčinah nad Trstom. Oblasti so želele trupla skriti pred javnostjo, zato so jih dale skrivaj prepeljati v omenjeni kraj in pokopati v neoznačeno skupno jamo. Stvar pa ni ostala tajna. Po vojni, 27. oktobra 1945, so žrtve prekopalje. V Trstu je bil velik pogrebni obred, nato so vsako pokopali v njenem domačem kraju. Doma pa so bile z vseh koncev Primorske, torej tistega zahodnega dela današnje Republike Slovenije, ki si ga je po prvi svetovni vojni priključila Italija. Obsojenci

so se štirje kot pripadniki tajne narodnoobrambene organizacije TIGR in eden kot komunist - borili proti raznarodovanju Slovencev v Italiji, proti fašizmu, za demokracijo.

Kraj pri Trstu, kjer so bili junaki ustreljeni, je še danes strelišče, ni spomeniško urejen in je obiskovalcu težko dostopen. Kraj, kjer so le začasno počivali, pa je po 73 letih dobil spomenik.

Žrtve nacizma iz Ziljske doline in drugih krajev, ki so jih obglavili 4. novembra 1941 v Brandenburgju in se jih danes še posebej spominjamo, zasedajo prvih šest mest na seznamu 47 moških in žena na spomeniku, ki ste ga odkrili pred vodom na sedanje deželno sodišče v Celovcu 26. aprila lani, ko ste se

spomnili tistih, ki jih je nacistični režim prav tukaj obsodil na smrt. Počasi, a vendarle, si torej spomin utira pot v skupno zgodovinsko zavest in nas opozarja. Enim in drugim usmrčenim, ki sem jih omenil, je bilo skupno to, da so postali žrtve pravosodja, ki je bilo v službi diktatorskih režimov. Postali pa so tudi žrtve preiskav fašističnih in nacističnih policijskih ter sodnih organov, ki so se povezovali in prepletale prav zaradi vloge organizacije TIGR. Odpor in odgovor nanj že takrat nista poznala državnih in narodnostnih meja.

Osrednji protagonist uporniške skupine od Marije na Zilji Alojz Knez, ki se je rodil 18. junija 1918 v Prosocih, umrl pa je 27. junija 1996 v vasi Puch bei Gummern v beljaški okolici, ni bil aretiran in

Ivo Jevnikar govori pred spomenikom pred deželnim sodiščem v Celovcu. Prvih šest imen pripada članom skupine Alojza Kneza. (foto Franc Wakounig)

ga ne najdemo med žrtvami. Desetletje 1935-45 je preživel zelo razburljivo, tako da ga je angleški pisec in veteran John Earle, ki je umrl septembra lani v Trstu, poimenoval kar za "koroškega Jamesa Bonda". Nato je do smrti živel v zatišju. V pozabi pa so ostali tudi člani njegove skupine. Zgodovinar Tone Ferenc jih je sicer temeljito predstavil v monografiji, ki je izšla leta 1977 v Ljubljani, vendar tudi na Primorskem - na obeh straneh slovensko-italijanske meje -, kjer je spomin na TIGR še zelo živ, niso polnopravno stopili v naš zgodovinski spomin.

Šele študije koroškega zgodovinarja Petra Pirkerja so celovito osvetlile njihovo vlogo, a tudi širši okvir, v katerem so delovali. Čeprav jih kdo zaradi Knezove tesne povezave s TIGR-om imenuje za "koroške tigrovcе", je oznaka le delno točna. Pri TIGR-u je bil nacionalni trenutek daleč najpomembnejši, v Knezovi skupini, ki ni bila zgolj slovenska, pa so se močno prepletali idejni, socialni in nacionalni vidiki. Sam je sodeloval z različnimi krogi, ki so bili pripravljeni, da se spustijo v boj z nacizmom. Britanska tajna služba ga je oskrbovala s sabotažnim materialom, v stiku je bil s pripadniki jugoslovanske vojaške protibveščevalne službe, z ljudmi okoli profesorja Ivana Rudolfa in z uslužbencem na jugoslovanskem konzulatu v Celovcu Karlom Širokom.

Knez, ki je izhajal iz slovenske levičarske družine, je bil že zelo mlad povezan z ilegalnimi protinacističnimi in komunističnimi organizacijami. Med božičnimi prazniki leta 1939 je pri Salzburgu dezertiral iz vojske, ker je gestapo

pri njem našel komunistični letak. Nekdanji socialdemokratski župan Marije na Zilji Anton Tuder ga je povezal s predstavnikom TIGR-a na Jesenicah Ferdom Kravanjo in k njemu je zbežal pod kupom premoga na vozu tovarnega vlaka. V kratkem je s Kravanjo, ki je

in Antonom Ivančičem postal najaktivnejši član TIGR-a na meji med Jugoslavijo in rajhom. Knez je ilegalno obiskoval somišljenike in raznašal protinacistično propagando do

Deželna poslanka Zalka Kuchling na dvorišču celovškega gradu (foto: Franc Wakounig)

7 pa na zaporne kazni. V Brandenburgju so bili nato 4. novembra 1941 obglavljeni Knezove oče Franc in stric Martin Čemernjak, Engelbert Glitzner, brata Anton in Franc Ivančič ter Konrad Lipuš. Knezovo mater Terezijo so obsodili na 10, sestro Ano pa na 5 let zapore. Obe sta preživi zapore in taborišča. V letih 1941 in 1942 pa so sledili še drugi procesi za ostale vpletene in še vsaj 7

aretirali Ferda Kravanjo in Antona Ivančiča. Knez se je s pomočjo TIGR-a uspešno skrival. V odsotnosti so ga v Beogradu obsodili na pet let zapore. Po napadu na Jugoslavijo se je umaknil na Bližnji vzhod in njegova zgodba se je nadaljevala v jugoslovanskem kraljevem gardnem bataljonu in med padalci, ki so jih Britanci s svojimi misijami spustili k partizanom na Primorsko. Dvakrat je bil tik pred smrtjo: ko so ga junija 1944 pri Čepovanu presenetili nemški vojaki in ubili njegovo nosečo ženo in ko so ga oktobra 1944 kot angleškega špijona zaprli soborci, člani stalinistično oblikovane partizanske tajne službe. Obkrat je ušel.

Člani njegove skupine pa so krvavo plačali svoj upor nacizmu. Državno vojaško sodišče (Reichskriegsgericht) v Celovcu jih je 25. julija 1941 obsodilo 6 na smrt,

7 pa na zaporne kazni. V Brandenburgju so bili nato 4. novembra 1941 obglavljeni Knezove oče Franc in stric Martin Čemernjak, Engelbert Glitzner, brata Anton in Franc Ivančič ter Konrad Lipuš. Knezovo mater Terezijo so obsodili na 10, sestro Ano pa na 5 let zapore. Obe sta preživi zapore in taborišča. V letih 1941 in 1942 pa so sledili še drugi procesi za ostale vpletene in še vsaj 7

jih je izgubilo življenje. Franc Melcher je 13. septembra 1941 umrl v bolnišnici v Celovcu. Kilian Schauss je bil obglavljen junija 1942 na Dunaju, Anton Tuder je umrl 27. avgusta 1942 v taborišču Gusen, Josef Leitner je bil usmrčen 2. junija 1943. Brez sodbe so nacisti že pred tem v Dragi pri Begunjah ustrelili še tri vpletene v sabotažne akcije: Lavoslav Planišček in Nikolaj Loncner sta bila ustreljena 30. decembra 1941, Karel Širok pa 2. januarja 1942. Vsem njim greta naše spoštovanje in hvaležnost.

Vlado Klemše: Odšli so brez slave in brez spomina Knjiga o avstro-ogrskih vojakih iz sovodenjske občine

Sredi aprila letos je izšla knjiga z naslovom *Odšli so brez slave in brez spomina*, ki je ob 100-letnici prve svetovne vojne posvečena umrlim avstro-ogrskim vojakom iz sovodenjske občine in na sploh žrtvam vseh vojn. Delo, ki sta ga izdala gospodarska zadruga Brajda Vrh in Goriška Mohorjeva družba, je uredil upokojeni časnikar Vlado Klemše, prinaša pa izsledke daljše raziskave in seznam sedemdesetih vojakov, ki so pod cesarskim praporom umrli v strelskih jarkih, bolnišnicah, jetništvu ali so izginili neznano kje in kdaj. Ne gre samo za navajanje podatkov: za večino žrtev so navedeni tudi podatki staršev, družinsko ime, kraj

in datum smrti, če znani, ter podatki vojaške enote, v kateri je pokojni služil. Popis zajema območje sovodenjske občine v današnjem obsegu,

v Avstro-Ogrski je v občini Sovodnje živelo 1400 oseb. Po podatkih iz Koledarja Goriške Matice leta 1921 je bilo pod orožje vpoklicanih 320

Vlado Klemše in Igor Devetak (foto DP)

vklučno z Vrhom in Rupo, ki tedaj nista spadala pod njo. Ob zadnjem ljudskem štetju

za vojsko sposobnih občanov: v vojni naj bi jih umrlo 39; skupno število um-

rljih vojakov iz cele (današnje) občine pa dosega številko 70.

Objavljeni podatki, pričevanja in druga besedila (prisotni so tudi krajši italijanski povzetki), fotografije, pisma, razglednice in druge dopisnice nekako rešujejo pozabe usode preštevilnih družinskih očetov, moških in mladih fantov, ki se jim tako vračata čast in spomin. S svojo navzočnostjo na krstni predstavitvi knjige 16. aprila v prostorih ŠKC Danica na Vrh Sv. Mihaela se jim je poklonilo res veliko ljudi. Spregovorila sta odbornica društva Danica Viljena Devetak in predsednik zadruga Brajda Vrh Walter Devetak, Mohorjevo je zastopal novi predsednik g. Renato Podbersič. Nikolaj Pintar je prebral odlomek iz nekoga vojaškega dnevnika, z Vladom Klemšetom, ki je občinstvu razkril še veliko zanimivih podatkov, pa se je pogovarjal časnikar Igor Devetak. V centru Danica je še nekaj tednov na ogled (ob sobotah in nedeljah) priložnostna razstava.

Priprava na maturo v Mladinskem domu

V Mladinskem domu v Gorici je ta teden stekla t. i. Priprava na maturo. Vsak dan v maju bo na vrsti eden od petih glavnih predmetov. Tako je v ponedeljek, 5. maja, učiteljica in odbornica MD Irenka Ferlat z gojenci ponavljala matematiko, točneje test INVALSI iz prejšnjih let. Naslednje dni so na programu še jeziki, in sicer angleščina, italijanščina, slovenščina in nemščina. V tednu od 3. do 6. junija bo potekal še drugi, intenzivnejši del priprave z dvema enotama dnevnice. V tem tednu poteka tudi brezplačna pobuda Odprta vrata, ki novim gojencem daje možnost spoznati, kako potekata življenje in delo pri pošolskem pouku. Za gojence, ki se vpišejo v sezono 2014/15, bodo vrata Mladinskega doma ostala odprta do konca šolskega leta. Še je na voljo nekaj mest (informacije: mladinskidom@libero.it, tel. 366 6861441).

Kratke

Srečanje z Goranom Vojnovičem v Vidmu

V torek, 13. maja, bo ob 18. uri na Univerzi v Vidmu na ulici Zanon 6. srečanje s pisateljem, režiserjem, scenaristom in kolumnistom Goranom Vojnovičem. Dogodek prirejajo in povezujejo prof. Maria Bidovec, prof. Roberto Dapit in lektorica Eva Srebrnič.

Vojnovič v svojih delih obravnava področja generacije, tipike slovenske družbe, medijev, kulture, filma, športa in Balkana. Leta 2009 je za uspešnico Čefurji raus! prejel nagrado Prešernovega sklada, leta 2013 je bil njegov roman Jugoslavija, moja dežela nagrajen z Delovo nagrado kresnik za najboljši roman, njegov celovečerni film Piran - Pirano iz leta 2010 pa se lahko pohvali z več mednarodnimi priznanji. S svojim pisanjem je pometel s predsodki, navdušil kritike in pridobil tudi najbolj zahtevne bralce.

Srečanje v sodelovanju s Študentsko založbo prirejata lektorat in katedra za slovenski jezik Univerze v Vidmu. V uvodnem delu bo kratka predstavitev avtorja in njegovih del, besedo bo nato prevzel Vojnovič sam in povedal nekaj več o sebi, svojih delih in od kod je črpal navdih za ustvarjanje, za tem pa bodo študenti slovenskega jezika Univerze v Vidmu prebrali nekaj krajših odlomkov njegovih del in prevode, ki so jih pripravili za to priložnost. Končni del srečanja pa bo namenjen vprašanjem publike in študentov. Vabljeni vsi radovedni bralci!

V Benetkah razstava mladih italijanskih in slovenskih umetnikov

V galeriji na Trgu sv. Marka v Benetkah so v sredo, 30. aprila, zvečer odprli razstavo šestih del, izbranih izmed 20 predlogov, ki so se v projektu Handle with Care potegovali za najboljše sodobno umetniško delo. Avtorji del so Tomaž Furlan, Meta Rgurevič, Andrea Kvas in Nicola Martini, Rachele Maistrello, Alberto Scodro in Matej Stupica. Umetniška dela omenjenih avtorjev so bila izbrana med predlogi, ki jih je prispevalo po deset mladih umetnikov iz Slovenije in Italije. S projektom Handle with Care: Conservation and Temporality of Contemporary Artworks je želela Fundacija Bevilacqua La Masa iz Benek vzpodbuditi produkcijo t. i. javne umetnosti, ki bi vključevala tudi elemente socialne angažiranosti in trajnosti. Umetnike so izbrali v sodelovanju z Moderno galerijo Ljubljana. Projekti, ki so bili izbrani za razstavo v galeriji fundacije, vključujejo rešitve, ki se odmikajo od tradicionalnih monumentalnih elementov javne skulpture, predlagajo uporabo nenavadnih materialov, so družbeno kritični in v dialogu s prostorom, za katerega nastajajo. Poleg izbranih projektov bodo na razstavi predstavljena tudi nekatera dela iz zbirke Moderne galerije. Razstava bo na ogled do 25. maja.

Matej Stupica: G. I. Z. MO (Glasbeni in zvočni monument), 2014, model javne zvočne skulpture

Smrt v literarno gledaliških vrstah
Za vedno se je poslovil
Žarko Petan

Po hudi boleznii je v petek, 2. maja 2014, v 86. letu starosti preminil režiser, dramatik in pisatelj Žarko Petan. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, bo Petan za dramatika in režiserja Dušana Jovanovića ostal v spominu kot dragocen mentor, ljudje pa se ga bodo po njegovem mnenju spominjali kot zabavne, duhovite in zelo karizmatične osebe.

Petan, ki je bil z Jovanovičem v določenem obdobju zelo povezan - med drugim je režiral več Jovanovičevih tekstov - je po njegovih besedah naredil nekaj legendarnih predstav. Spomnil je na predstavo Yasmine Reza z naslovom Art, ki je še vedno, vse od premiere leta 1998, na sporedu ljubljanske Drame.

Po Jovanovičevih besedah bo Petan v spominu ljudi iz svoje generacije ostal "kot velika pojava". Pri tistih, ki so ga bolj poznali, pa bo, kot meni Jovanovič, verjetno odmeval njegov znameniti stavek: "Kaj ti bom povedal drugega"? Petan je bil stalni režiser v ljubljanski Drami, ki jo je nekaj časa vodil kot ravnatelj, ter več kot 20 let stalni režiser Mestnega gledališča ljubljanskega. V 90. letih je bil nekaj časa generalni direktor RTV, poznan pa je bil tudi po aforizmih.

Petan se je rodil 27. marca 1929 v Ljubljani. Prvih deset let je preživel na Hrvaškem, pretežno v Zagrebu, do konca druge svetovne vojne v Trstu, pozneje pa v Mariboru, kjer je končal srednjo šolo. Po življenjski zgodbi družine Petan - njegov oče je bil lastnik znane mariborske Kavarne Astorija - je Jože Pogačnik leta 1989 posnel istoimenski film. V Ljubljani je leta 1957 diplomiral na Ekonomski fakulteti, leta 1977 pa še na Akademiji za igralsko umetnost v

Ljubljani. Leta 1959 je bil na vojaškem sodišču v Beogradu obsojen na sedem let zapora, a so ga leta 1961 zaradi pomanjkanja dokazov oprostili. Kot je nekoč dejal, so takrat nastali prvi aforizmi. "V letu in pol, kolikor sem bil zaprt, sem se jih učil na pamet, ker nisem imel papirja. Pozneje sem izdal svojo prvo zbirko aforizmov", je dejal pred leti.

Kot režiser se je v domačih in tujih gledališčih, kot piše na njegovi osebni spletni strani, podpisal pod 120 predstav, odmevna so bila predvsem dela modernih dramatikov, kot so Jovanovič, Primož Kozak, Eugene Ionesco. Uveljavil se je tudi kot

literat. Njegov opus je izjemno obsežen. Osrednja elementa njegovega pisateljevanja sta humor in satira. Poleg aforizmov, ki jih je napisal skoraj 10.000, je pisal tudi romane, novele, gledališke, radijske in televizijske igre, pesmi in eseje, pa tudi za otroke. Njegovo prvo otroško delo - Pravljice za Jasmino (1962) - je bilo posvečeno njegovi že preminuli hčerki, pri poznejših delih pa sta bila navdih in pobudnika njegova vnuka.

Petanova dela so bila prevedena v 27 jezikov, samostojno je izšlo 40 njegovih knjig, zastopan je v številnih tujih antologijah proze, poezije, dramskih iger in aforizmov. Za svoje delo je prejel vrsto pretežno tujih nagrad. Med slovenskimi je nagrada Prešernovega sklada leta 1966, zlati red za zasluge leta 2004 ter nagrada mesta Maribor - Glazerjeva nagrada za življenjsko delo, ki jo je prejel leta 2007.

Žarko Petan

Sno-
vanja
Sen-
tieri
dell'
arte
2014

ALESSANDRO VILLALVA - klavirski recital

Beethoven, Chopin, Prokofiev

Gorica - Palača Attems Petzenstein, četrtek, 8. maja, ob 20. uri

MI SMO POMLAD

Pojejo in igrajo učenci SCGV Emil Komel, Glasbene Matice Ljubljana in Glasbene šole » Città di Codroipo "

Gorica - Kulturni center Lojze Bratuž, sobota, 17. maja, ob 17. uri

POTI PRVE SVETOVNE VOJNE: KREATIVNE DELAVNICE

Glasbeno gledališka predstava v spomin na 100-letnico prve svetovne vojne

Glasbo izvaja trio godal SCGV Emil Komel

V sodelovanju z a. Artisti Associati in Festivalom èStoria. Predstava spada v širši projekt Kras@event@Carso, ki ga sofinancira Las Kras in katerega pobudnik je SCGV Emil Komel.

Sovodnje ob Soči - Topniška kavarna na Brestovcu, petek, 23. maja, ob 17. uri

F. STRAVINSKI: HISTOIRE DU SOLDAT, komorna opera

Črtomir Šiškovič, violina in Ensemble Arsatelier

Daniilo Marchello, dirigent

Zagreb - Kmetija Castelveccchio, četrtek, 29. maja, ob 20.30

Sovodnje ob Soči - Rubijski grad, petek, 6. junija, ob 20.30

GLASBENI MOZAIK

Na osrednji akademiji ob koncu šolskega leta nastopajo najboljši učenci SCGV Emil Komel

Gorica - Kulturni center Lojze Bratuž, petek, 30. maja, ob 20.30

BABICA PRIPOVEDUJE, glasbena pravljica

Otroški pevski zbor Ladjica - Olga Tavčar, zborovodja

Učenci iz podružnice SCGV Emil Komel Devin. Mentor: Marja Feinig

Devin - sedež zborov, sobota, 7. junija, ob 18. uri

KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO? glasbena pravljica

Pojejo in igrajo najmlajši učenci iz SCGV Emil Komel Gorica in Plešivo

Pripoveduje pravljico Sanja Vogrič - Mentorici Michela De Castro in Alessandra Schettino

Plešivo - Turistični center La Subida, nedelja, 8. junija, ob 17. uri

Sledi delavnica volnenih izdelkov za otroke. Potrebna je predhodna rezervacija na tajništvu šole

GLASBA POD CERKVENIM OBOKOM

Na tradicionalnem koncertu sakralne glasbe pojejo in igrajo učenci SCGV Emil Komel

Sovodnje ob Soči - Cerkev sv. Martina, sredo, 18. junija, ob 20.30

Kratke

V iskanju pravljic

Radijski oder razpisuje natečaj za izvorno kratko pravljico. Natečaj je namenjen osnovnošolcem, ki obiskujejo osnovne šole na Tržaškem, Goriškem ali v Benečiji. Pravljičnica mora biti napisana v slovenščini (v knjižnem jeziku ali tudi v narečju), tema pa je poljubna. Dolžina pravljic ne sme presežati poldruge A4 strani (v pisavi Times New Roman 14), besedilo pa je lahko tudi krajše. Izbor najboljših pravljic, ki ga bo opravila posebna strokovna komisija, bo objavljen v posebni publikaciji, mladi avtorji pa bodo za svoje prispevke tudi nagrajeni na posebni slovesnosti.

Vse osnovnošolce vabimo, da nam svoje pisne izdelke pošljete do 24. maja 2014 na naslov: Radijski oder, ul. Donizetti 3/1, 34100 Trst ali po elektronski pošti na radijski@libero.it. Pravljičnemu besedilu je treba tudi priložiti ime in naslov mladega avtorja ter navesti šolo, ki jo le-ta obiskuje.

Natečaj za izvorno pravljico je le prvi del širšega projekta V ISKANJU PRAVLJIC, ki bo v jesenskem času predvideval tudi natečaj za ilustracije izbranih pravljicnih besedil ter predstavitev knjižne publikacije in zgoščenke.

Igor Pison gost NŠK

Igor Pison je bil v ponedeljek, 5. maja, gost Narodne in študijske knjižnice. Na oddelku za mlade bralce v Narodnem

domu se je namreč sestel z mladimi dijaki zavoda Jožef Stefan, da bi jim spregovoril o svojih izobraževalnih izkušnjah na akademiji v Münchnu, kjer je diplomiral iz operne režije. Osišče pogovora pa je zadevalo njegovo zbirko kratkih zgodb Zasilni izhodi, ki je lani izšla pri založbi Mladika. Govor je bil tudi o njegovi režijski dejavnosti, ki ga je pred nedavnim popeljala do ljubljanske Drame, v kateri je na oder postavil zgodbo romana Majje Haderlap Angel pozabe.

V Boljuncu maša za g. Zupančiča

V soboto, 17. maja, ob 10. uri bo v cerkvi v Boljuncu sv. maša ob prekopu posmrtnih ostankov duhovnika Alojzija Zupančiča; daroval jo bo boljunski župnik g. Špeh ob prisotnosti duhovnikov-prijateljev pokojnega. Po sv. maši bodo verniki spremljali posmrtno ostanke na vaško pokopališče, kjer bo položen v vaški grob ob pesmi domačega zbora. Žara bo izpostavljena v cerkvi eno uro pred mašo. Na ta slavnostni prekop posmrtnih ostankov župnika g. Alojzija Zupančiča so vabljeni znanci in prijatelji, še posebno starejši skavti in skavtinja, ter vsi, ki so ga spoštovali.

Majenca v Dolino

Eden prvih, največjih in najpomembnejših ljudskih praznikov Slovencev v Italiji je zagotovo Majenca v Dolini. V četrtek, 8. maja, ko se bo praznik uradno začel, bodo ob 16. uri prišli na svoj račun najprej otroci z Malo Majenco. Na dolinski Gorici bodo začeli oblikovati ročna dela in okraske o temi reciklaže za Drevo Pravice. Na Mali Majenci bo tudi poskrbljeno za animacijo z Ernestom, gasilci pa bodo postavili Pompieropoli, svet v

katerem tudi najmlajši postanejo pravi gasilci. Ob 19. uri na domačiji Bandi bodo odprli razstavo Danile Tuljak. Ob 19.30 bo v cerkvi sv. Martina odprta razstava Matjaža Hmeljaka in Dunje Jogan.

Dan pozneje ob 19. uri bo v Galeriji Torkla odprta razstava Podoželska arhitektura v Dolini. Sledilo bo še odprta razstava domačih ustvarjalcev v dvorani SKD V. Vodnik. Po 21. uri bo ples s Sardoni barcolani vivi in Mitiche pirie.

V soboto, 10. maja, ob 18.30 je na programu nagrajevanje 58. občinske razstave vin in 17. razstave ekstra deviškega oljčnega olja. Noč pa bo pripadala domačinom za slovesno postavljanje maja.

Višek praznika bo v nedeljo. Ansambel Primorski fantje bo pospremlil prihod parterjev in parterc na Gorico, z županjo Katio in županom Matevžem na čelu.

V ponedeljek, 12. maja, od 21. ure dalje bodo prisotne zabavali The Beatles Family in Ansambel Nebojska.

Zabave in prazničnih trenutkov bo konec v torek, 13. maja. Ob 18. uri je na programu koncert Pihalnega orkestra Breg. Uro kasneje pa bo zaživel še zadnji slavnostni trenutek Majence: ob zvokih koračnice in na znak župana fantovske bo maj, v veselje vseh, zgrmel na tla.

POGOVOR Igor Švab

Nov prostorski načrt ponuja mestu sodobnejši, celo evropski pridih

Tržaški občinski svet je pred nedavnim sprejel nov prostorski načrt. Njegovo idejno izhodišče temelji na konceptu, ki presega razvojni domet zgolj občinskega območja, saj ga vključuje v nenehno soočenje z okoliškimi občinami. In prav v sklopu urejanja širšega prostora sta bili glede vsebine načrta seznanjeni tudi sežanska in koprška občina.

"Nov prostorski načrt tudi v tem vidiku ponuja mestu širši, sodobnejši, celo evropski pridih", nam je povedal občinski svetnik SSK Igor Švab. V svojem povelju na seji občinskega sveta se je pred sprejetjem dokumenta zahvalil odbornici Eleni Marchigiani, občinskim uradom, ki so sestavili načrt, in predsedniku urbanistične komisije Ravalicu: vsi so na podlagi svojih pristojnosti izdelali perspektiven dokument, ki bo po objavi v Uradnem listu deležen običajnega postopka. Občani bodo imeli na voljo trideset dni, da bodo v zvezi s prostorskim načrtom predložili svoje ugovore in pripombe, nato pa bo isto storila dežela. V veljavo naj bi tako stopil konec letošnjega leta oziroma v začetku prihodnjega. Postopek prostorskega načrta je temeljil na prosojnosti in aktivni soudeležbi občanov. Uradi

so sprva avtonomno delali, ko pa je odbor sprejel prostorski načrt in ga dal v obravnavo ter branje rajonskim svetom, je postal ja-

Foto DFP

ven; poleg tega je bil objavljen na spletni strani občine. Iste prosojnosti ni bil deležen postopek variante 118, predlog prostorskega načrta prejšnje uprave, ki jo je sedanja Cosolinijeva ekipa takoj po prevzemu poslov odpravila. Švab je v pogovoru za naš teden poudaril zlasti pozornost, ki ga načrt namenja okolju, koristenju površin, ponovni uporabi stavbarske dediščine, zlasti take, ki je v zadnjih letih neizkoriščena in zato propada. Gotovo sodi v ta

seznam imovina, ki je v lasti državne domene. Naše področje je zaradi obmejne lege posejano z vojašnicami, ki so jih v času mejnega nadzora uporabljal javnega reda. "V tem vidiku pričakujemo dogovor med občno in domeno v vidiku transakcijskega postopka, na podlagi katerega bo lahko občina uporabljala zapuščene prostore", nam je povedal Švab. Občinski svetnik je še pojasnil, da "bi se država teh objektov s prepisom lastništva rada znebila, ker so stroški vzdrževanja izredno visoki".

Če podrobneje pogledamo v seznam tovrstne imovine, se oko najprej zaustavi pri veliki vojašnici pri Banih. "Gradbenih spekulacij, ki so ciljale k izkoriščanju tega področja, se zaradi propada variante 118 ni treba bati. Prej obratno, saj naj bi na podlagi novih smernic z delom vojašnice razpolagali vaščani. Želja je tudi, da bi uporabili izpraznjene prostore na mejnem prehodu v Bazovici. Nekdanji kasarni karabinerjev in finančne straže bi lahko služili za lokacijo pri promociji kraškega področja". Drugačna pa bo najbrž usoda vojašnic na ul. Rossetti in Cumanio: prvo naj bi prepisali na pokrajino, da bi v njej uredili šolski pol, v drugi pa

bo tržaška občina uredila muzejski pol". Tudi v vojašnici na prosekni cesti na Opčinah bodo izpeljali nekatere posege, čeprav je določena vojaška dejavnost tu še prisotna", nam je povedal svetnik, ki je k dokumentu predlagal še nekaj popravkov. "Prvi je tehnične narave in zadeva spremembo naziva parkirišča pri spomeniku Bazoviških junakov, o katerem dosedanja dokumenti uradno pravijo, da se nahaja zraven spomenika štirim strelcem – quattro fucilieri. Drugi pa se nanaša na območje nekdanjega kalla v Padričah blizu Doma Jeralla: naj ta prostor tudi v prihodnje ohranja dosedanje namembnost, to je igrišče za otroke, in naj ne postane parkirišče. Predlagal sem tudi, naj v kartografijo ponovno vključijo vsaj pomembnejša območja našega ozemlja, nekdanja ledinska imena v toponomastiki (npr. Hudoletu za ozemlje, kjer se nahaja golf igrišče na Padričah), naj se preveri možnost ureditve parkirišča za športnike-tekače v Bazovici, katerih avtomobili se kopičijo na oširku na nekdanji cesti za Sežano, in naj se glede kmetijske namembnosti v conah E in F vprašajo dodatna pojasnila deželo FJK v zvezi z normativo".

IG

Nova razstava Deziderija Švara
Svobodni človek, ti boš vedno ljubil morje!

"Najlepši spomin pa je vezan na jutro, ko sem, verjetno star kakih dve leti, bil v materinem naročju. Ko je mati odprla okno spalnice, sem v daljavi zagledal nekaj lesketajočega se in sem vprašal, kaj je to. Mama mi je odgovorila: murje. Od takrat je morje zame pojem neomejenega prostora, svobode in vabljive neskončnosti". Deziderij Švara nas je s temi besedami, ki jih je med drugim zapisal v knjigi spominov Kronika družine Švara in preživetje v Bregu od naselitve do danes, nagovoril nekaj ur pred uradnim odprtjem njegove nove razstave z naslovom Marine, ki bo do 14. maja na ogled v razstavnem prostoru Jubilejne dvorane v ul. Mazini 3, v neposredni bližini tržaškega nabrežja. Na svečanem odprtju, na katerem je bilo prisotnih veliko število Švarovih prijateljev in stanovskih kolegov, je umetnika predstavil kritik Saša Quinzi, v imenu pokroviteljev pa sta spregovorila Marino Marsič (SKGZ) in Jasna Merku' (Kons). Svoj pozdrav je prinesel tudi predsednik občinskega sveta Iztok Furlanič.

"A ni pravo naključje, da danes odpiram svojo 81. osebno razstavo, ko hkrati letos praznujem svojo osemdesetletnico"? Pogled umetnika je nato zamišljeno poromal do razstavljenih del, ki segajo v njegovo zadnje petletno obdobje. Zaznamuje jih izredna kromatska izbira, ki hkrati postane v njegovi abstraktni govorici sestavni del same vsebine. "Pa pojdemo po vrsti. O tem, kako sem spoznal morje, oziroma po

našem murje, sem že povedal. Sprašujete me glede barv ...", in že spet so spomini Deziderija Švara segli v otroštvo, in sicer v tisti čas, ko ga je kot triletnega otroka prevzel poslanik strop ricmanjske cerkve. "Spominim se, da sem tedaj sklenil, da bom tudi sam postal slikar". Kot samouk je bil 'obetaven' že v domači kuhinji, ko je s koščkom oglja 'olepšal' bele stene. Od otroških grafitov se je nato likovna nuna nenehno razvijala, sicer v skladu z življenjskimi okoliščinami, ki v takratni dobi niso bile lahke. Barvne govornice se je priučil pri prof. Riccardu Tostiju in Miku Bambiču, ki ga je rotul, naj si izoblikuje trdno likovno izobrazbo, drugače bo ostal za vedno priklenjen le na izhodiščno hotenje. "Obiskoval sem zato privatno šolo ak. prof. Renata Brilla. Kot privatist sem uspešno diplomiral na liceju za likovno umetnost v Benetkah in opravil habilitacijo za poučevanje likovne umetnosti v Bologni". Življenjski lok je Deziderija Švara popeljal vse do daljših bivanj v Parizu in na Antilih v Karibskem morju. "Vse, kar sem v življenju preizkusil, je oblikovalo moj odnos do kromatskih nians. Ravno Milko Bambič, ki ga imam za svojega mentorja, me je označil za izrednega kolorista". In že nas je umetnik vodil od slike

do slike ter nam razlagal vsebino izrazite tonske razlike, ki ločuje spodnji del slike od zgornjega. "Intenzivnejša barva na spodnjem delu platna se postopoma razneži: to je občutek, ki ga vedno doživljam, ko sem pred morjem. Tedaj se vsakič počutim svobodnega". Švara je takrat segel po katalogu, ki spremlja razstavo, in nam prebral lastoročen prevod nekaterih zgornjih Baudelaireovih verzov:

osvobaja našo dušo". Čeprav je ta prehod med zemljo in nebom očiten, kromatska izbira spreminja svojo nianso, tudi pri slikah, ki jih je umetnik izdelal z mešano tehniko: pod tema slikama se nahaja krmilo lesenega čolna, kar daje postaviti tudi inštalacijski pridih. "Barve, ki jih uporabljam, so izrazito pastelne. Zaželen učinek je spričo oljnate tehnike zato težko doseči". Oko obiskovalca se kljub minimali-

Foto IG

"Svobodni človek – pravi pesnik –, ti boš vedno ljubil morje! / Morje je tvoje zrcalo; ti si ogleduješ svojo dušo / v neskončnem morskem valovanju ..." Morje, ki predstavlja še vedno materijo našega sveta, nenehno vabi slikarjevo dušo, naj zaplava v neskončnost, v brezčasnost, v brezševnost, v nematerialno – duševno stanje. In ravno barva postane – kot je zapisala Jasna Merku' v katalogu – posrednica med zemljsko in nebesno razsežnostjo, saj so čustva tista, ki nas zanesljivo vodijo v podoživljanje vse bolj pretanjenih slojev zavesti. "Dejansko pomeni vsa umetnost nenehno prehajanje iz materije v duhovnost. James Joyce je imel prav, ko je trdil, da umetnost

stični likovni sintaksi (morda pa prav zaradi te) zaustavlja ob detajlih, rahlih nanosih, ki prikličejo njegovo pozornost: to so dejansko elementi, ki omogočajo presežno kontemplacijo celotne slike, naj ima ta naslov Pristan, Morje, Globine, Soča, Lesketanje, Večer ali kaj drugega. Še nekaj, katero barvo imate najraje? "Nedvomno oranžno, saj nastane na podlagi mešanice rdeče in rumene: rdeča pomeni strast, rumena pa sonce", nam je povedal umetnik, ki je do življenja kljub bolečim sunkom znal ohraniti pravšnji odnos: najbrž zato, ker je na dnu vsake brazgotine, ki se je zarezala na obličju njegove duše, spoznal kaj več o sebi.

IG

CERKEV 51. Svetovni dan za duhovne poklice

“Bog je v Trstu prisoten!”

“Bog je v Trstu prisoten! Že res je, da ima naše mesto laično tradicijo, je pa vsekakor v njem veliko verskega vrenja, milostljivega čuta do revnejših, globoke molitvene dejavnosti, s katero verniki priporočajo tržaško Cerkev in mesto Gospodu. Zato ni naključje, da je v Trstu občutil porast duhovniških poklicev”. Tako je dejal tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, da bi predstavil pomemben dogodek, pri katerem bo soudeležena tržaška Cerkev. V soboto, 10., in nedeljo, 11. maja, bo namreč Trst državno prizorišče 51. Svetovnega dneva za duhovne poklice. Dvodnevni program bo imel vrh v nedeljo, ko bo slovesno bogoslužje, ki ga bo daroval nadškof Giampaolo Crepaldi, ob 11. uri ga bo neposredno predvajal prvi program državne televizije. Nedeljski dogodek bo tako sklenil pastoralno leto, ki je bilo posvečeno prav poklicanosti k različnim ravnam krščanskega življenja. Poudariti je nam-

reč treba, da pojem poklicanosti ni vpet le v dimenzijo duhovniškega poklica, ampak je razsežnost, v kateri lahko vsak kristjan dejansko živi svojo duhov-

no dimenzijo. O tem priča zlasti sobotni del programa, ko bo v večernih urah ob 20.30 v cerkvi Novega sv. Antona molitveno bedenje v počastitev desetletnice, petindvajsetletnice, petdesetletnice in šestdesetletnice duhovniškega življenja tržaških dušnih pastirjev, hkrati pa tudi drugih duhovnih poklicev in za-

konskega življenja vernikov. Kot trdi papež Frančišek, “vsaka poklicanost ne nastane in se ne razvija sama zase daleč od sveta”. Ta dvodnevni dogodek pomeni namreč zlasti to, da je življenje, posvečeno Bogu, hkrati posvečeno bližnjemu ob soustvarjanju krščanske skupnosti. Tudi o tem bo spregovorila gostja srečanja Cristina Aquistapace: ženska, ki trpi za Downovim sindromom je dopolnila svojo duhovno pot tako, da je prejela posvečenje v redu Ordo Virginum Skofije v Comu. Pred molitvenim bdenjem bo v popoldanskih urah od 15. do 18. ure veselica, namenjena srednješolskim otrokom, v poznih večernih urah pa bo v krajih tržaškega nočnega življenja potekala poudarna evangelizacija. Mladim bo obenem namenjen tudi koncert skupine The Sun, ki bo na programu v nedeljo ob 16. uri v dvorani Tripcovich: člani ansambla namreč z glasbo pričajo o tem, kako so po obdobju brez vere ponovno začutili Božji klic.

51. Svetovni dan za duhovne poklice bo Trstu zapustil dva trajna sadova. Na škofiji so se namreč odločili, da bo župnišče svetišča Marije Vnebovzete nad Starimi Miljami postal kraj, kjer se bodo družili mladi Tržičani in se ob izmenjavanju izkušenj in mnenj lahko odločali za Božji poklic. Poleg tega bo v Trstu ponovno zaživela izkušnja malega semenišča. Ta načrt bo sicer upošteval današnje potrebe mlajših generacij tako, da bo ob bivanju v družini vzporejal tudi obdobja skupnega življenja za tiste višješolce, ki bi radi svoje življenje usmerili v posvečeno življenje. Pestro obdobje za tržaško Cerkev bo obogatila še konferenca o temi socialnega sporočila dokumenta Evangelii Gaudium, ki ga je novembra lani izdal papež Frančišek. Dogodek, ki ga prireja univerzitetna pastorala tržaške škofije v sodelovanju s tržaško univerzo, bo v torek, 13. maja, ob 17.30, v dvorani V. Bachelet. Predavala bosta nadškof Giampaolo Crepaldi in prof. Stefano Zamagni, profesor politične ekonomije na univerzi v Bologni.

Obvestila

Klub prijateljstva – Vincencijeva konferenca vabita na celodnevni izlet z avtobusom v Soško dolino z ogledom Kobarida (muzej I. svetovne vojne) in Tolmina v sredo, 14.5.2014; informacije in

vpisovanje tel. 040 225468 / 347 1444057 (Vera).

Darovi

Vincencijeva konferenca Barkovlje daruje 100 evrov za Karitas v Ajdovščini (za potrebne otroke).

Društvo slovenskih izobražencev v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo

vabi na predstavitev knjige Marije Mercina

PRIMORSKA ZGODBA

v ponedeljek, 12. maja 2014, ob 20.30
Peterlinova dvorana, ul. Donizetti 3 v Trstu

Avtorico bo predstavila prof. Ivana Slamič, odlomke iz knjige bo brala Nataša Konc Lorenzutti

Ricmanje

Krušenje fresk v cerkvi sv. Jožefa

Pred nedavnim so krajevni mediji poročali o krušenju fresk v cerkvi sv. Jožefa v Ricmanjih. Po mnenju domačega dušnega pastirja g. Jožeta Špeha pa je prišlo pri poročanju do nekaterih pomot. V telefonskem pogovoru je bil z

hu ni bilo dano vedeti, koliko časa bo cerkveno poslopje zaradi nevarnosti ostalo vernikom nedostopno. Bogoslužne dejavnosti bodo vsekakor potekale v kapeli, ki jo je nekdanji župnik g. Angel Kosmač dal urediti v bližnjem Baragovem

nami jasen in potek dogodkov takole obnovil. Notranjščina ricmanjskega Božjega hrama je doživela podobne težave že oktobra 2012. G. Špeh je takrat obvestil nadrejene na škofiji in ostale pristojne organe, a rečeno mu je bilo, da denarja za popravila ni na razpolago. Po tokratnem vidnejšem krušenju fresk je g. Špeh ponovno reklamiral na škofiji, ki se je nemudoma odzvala in na lice mesta poslala strokovnjake, da preverijo škodo in način postopanja. Stanje je vse prej kot preprosto, saj bo potrebno pri restavriranju oškodovanih delov upoštevati nekdanje arhitektonske in umetniške zakonitosti. G. Špe-

domu. Večje verske slovesnosti, kot na primer prvo sveto obhajilo, bodo izjemoma potekale v Boljuncu za slovenske otroke, v Borštu pa za italijanske.

IG

Slovenska zamejska skavtska organizacija / Predavanje Branka Cestnika

Kdo sem? Kaj sem? Kaj je moja služba? Kaj je prav in kaj narobe?

Zakaj se petinšestdeset odstotkov mladih danes še imajo za katoličane? Kar se tiče težave glede verske vzgoje, je situacija podobna po celi Evropi. Dejstvo je, da smo zaznali recesijo vernosti, saj se je od Descarta dalje pojavil dvom, da Bog ni več potreben. Posledično se je pojavila kriza klasične pastorale, ker leta ne najde odgovora na to zapleteno vprašanje. Končno so tudi današnje krščanske družine drugačne od tistih v preteklosti. Mladi so tako prične ene največjih kulturnih sprememb v naši civilizaciji. Ker pa se pri mladih takoj vidi, kam gre duh, lahko sklepamo, da se bo kulturna sprememba razvijala še naprej.

O krizi duha je Janez Pavel II. dejal, da “evropska kultura vzbuja vtis molčečega odpadka prisitega človeka, ki živi, kot da Boga ni”. To še ne pomeni, da je zmagal ateizem kot prepričanje, saj je v Evropi zelo malo ateistov, dve tretjini Slovencev pa je monoteistov. Osredišči se moramo na besede, “kot da Boga ni”, saj je kriza Boga vstopila v obredno življenje cerkve, v župnije. Prisotni smo pri “triumfu brezbriznosti”. Kot je zapisal irski jezuit Michael Paul Gallagher o vlogi kulturnega obrata, so prav mladi protagonisti le-tega. Nevarnost ni militantna, temveč “kulturna”. Kulturna nevarnost je kot religiozna anemija, odrinjajoči sekularizem, duhovno vagabundstvo in kulturno upuščanje. To pomeni, da je prisotna apatičnost, sekularna ideologija, da Bog ni pomemben, ker ga ne moremo dokazati; mladina je malo tu, malo tam, ignacijanska domišljija pa je opustošena in ugrabljena. Posledično se pojavi prva frustracija, in sicer nezmožnost prenosa vere na sodobni, mladi rod. Najdemo se pred zidom in občutimo nemoč oznanjanja evangelija.

Zlasti v odnosu do mladih smo pričča kolapsu pastoralnega sistema. Upada število duhovnikov, saj je njihova povprečna starost v

Sloveniji šestdeset let; upadajo pastoralne dejavnosti, saj je manj otrok, ki obiskujejo verouk, mladinske skupine pa so skoraj izgubile; upada zakramentalno življenje in s tem upada ugled cerkve. V Mariboru je na primer samo še dva tisoč tristo nedeljnikov. Kljub tem ne ravno navdušujočim podatkom so se mladi voditelji, ki so prisluhnili Branku Cestniku na srečanju o evangeliju za mlade (krajšo vest o tem smo objavili pred časom, tokrat objavljamo daljšo različico zanimivega dogodka), ki ga je v Mariboru na ulici Risorta priredila Slovenska zamejska skavtska

organizacija v sodelovanju s poudarjeno etiko in prihodnost kot pravo na Veliko noč, sprehodili smo se skozi problematiko in na koncu dobili tudi konkretne recepte. Branko Cestnik, brat klarinetinec, je dolgoletni skavtski voditelj, ki je vključen v steg Rakova steza. Doma je iz Hajdine pri Mariboru, vrsto let je posvetil poglavljanju študija teologije, pedagogike in mladinske pastorale v Rimu, lani pa je preživel celo leto v Španiji, kjer se je vključil v skavtsko skupino. Mladina mu zaupa, ker ima odprt pogled na vero, med našimi skavti pa je že domač, ker je bil lansko poletje z njimi na taboru voditelj.

Kolaps prenosa vere na mlade se še najbolj občuti v družini, saj tradicionalna verska pedagogika s stavki “spodobi se”, “moraš”, “pri nas smo vedno hodili k maši”, ne drži več. Nekoč je bil to družbeni ukaz, ki ga je bilo treba izpolniti, danes pa papež Frančišek govori o evangelizaciji, ne pa o verski pedagogiki. Zakaj pa tradicionalna verska pedagogika danes ne drži več? Branko Cestnik je bil pri odgovoru neposreden: ker nismo vajeni govoriti o Bogu, ker ne izražamo verskih čustev, ker si ne

podelujemo verske izkušnje, ker ni časa, ker ni dedka in babice, ker se to več ne dela.

V drugi polovici srečanja se je Cestnik osredotočil na krizo kot priložnost. Citiral je Timothyja Radcliffa, duhovnega pisatelja in vrhovnega predstojnika dominikanskega reda, ki v knjigi Zakaj sploh biti kristjan? piše o vlogi kriz v življenju Cerkev: “Cerkev se je rodila v krizi upanja. Zato se ne smemo bati krize. Krize so naša hišna specialiteta. Krize nas prenovijo. Ta, ki jo doživljamo zdaj, je neznansko majčkena”. Kriza pomeni presojanje; odbrati moramo plevel, da ostane najboljše. Kaj sploh pravi mladi rod? Odgovor se glasi: “Še smo tu”. To je razvidno iz anketne raziskave Slovenska mladina 2013, v kateri se je kar petinšestdeset odstotkov mladih izreklo za katoličane, kar predstavlja dve tretjini celotne mladine. Kljub temu komaj kdo redno obiskuje obrede, samo dva odstotka. Če rezultate primerjamo z raziskavo Baskovska mladina iz lanskega leta, vidimo veliko razliko: v le-tej se je za katoličane izreklo le trinajst odstotkov, medtem ko trinštirideset odstotkov mladih redno moli. To sta dva protislovna podatka o verskem življenju Baskov. Kristus je globoko v evropskem spominu; najbolj verna evropska država pa je Romunija. Mladi cenijo pristnost in opazijo

Foto DPD

novost, radi se preizkusijo in izkažejo. Prav v zvezi s tem velja poudariti dejstvo, da je v Sloveniji v zadnjih letih ogromno oratorijskih animatorjev, do pet tisoč na leto. Jezus iz Nazareta jim je kot oseba všeč, a lahko slišijo evangelij le znotraj svojega sveta. Sami se sprašujejo: Kdo sem? Kaj sem? Kaj je moja služba? Kaj je prav in kaj narobe?

Ob koncu je Branko Cestnik prisotnim razkril še nekaj praktičnih receptov o tem, kako lahko oznanjamo evangelij. Nemški teolog Medard Kehl je podčrtal tri evangelijske situacije, ki odprejo srce sodobnega mladega človeka, saj evangelij deluje povsod - tako v družini kot v prijateljskih in drugih krogih. Prvič mora biti evangelij podan zastoj, brez računice, iz čiste ljubezni, “ker te imam rad”. Drugič moramo podati evangelij skozi solidarnost in delo za uboge - kot pravi Frančišek, “uboga Cerkev za uboge”. In tretjič, evangelij mora biti podan skozi praznovanje in veselo vzdusje, saj bo samo tako vedno privlačen.

Metka Šinigoj

Ponovni mednarodni uspeh DPZ Kraški slavček - Krasje

Dekleta združenega Dekliškega pevskega zbora Kraški slavček - Krasje s tržaškega in goriškega Krasa so pod vodstvom mlade glasbenice Petre Grassi ponovno prejele mednarodno priznanje, pravzaprav kar tri. Na 12. zborovskem tekmovanju in festivalu Bad Ischl pri Salzburgu v Avstriji so med hudimi konkurenti zborov z vsega sveta prepričale žirijo z dvema zlatima tekmovalnima nastopoma in vstopom v veliki finale in zmago v kategoriji enakih glasov. DPZ Kraški slavček - Krasje je prejel zlato plaketo v kategoriji sakralne glasbe in v kategoriji komornih zborov enakih glasov z obvezno skladbo, kjer so se celo postavile kot absolutne zmagovalke. Ob tem je DPZ Kraški slavček-Krasje prejel še vstopnico za nastop na Grand pri-xu tekmovanja v ožji skupini najboljših zborov.

DOBERDOB Slovenska zamejska skavtska organizacija Gorica

"Skavtizem naj bo viden v vsakdanjem življenju"

Letošnje jurjevanje goriških skavtov je bilo še posebno pomembno. V tem letu se namreč spominjamo 50. obletnice začetka organiziranega slovenskega skavtskega delovanja v Gorici. Organizacija je še vedno vitalna in ohranja svojo nenadomestljivo vlogo: to je dokazalo že število prisotnih na tradicionalnem prvomajskem srečanju, ki je letos potekalo v Doberdobu.

Po jutranjih igrah in skavtski "paštašuti" je bila zgodaj popoldne na sporedu maša z obljubami. Župnik Ambrož Kodelja, ki je toplo sprejel vse navzoče, je med sveto daritvijo prav lepo nagovoril tudi mlade, ko jih je spodbudil, naj bodo po zgledu sv. Jožefa vedno delavni, zlasti naj se posvetijo učenju, ki je njihova prva dolžnost. Takoj po maši je z obredom obljub bilo sprejetih v veliko skavtsko družino enajst najmlajših, volčičev in volkuljic, ter devet izvidnikov in vodnic.

Jurjevanje je za vsakega skavta pomemben dogodek, saj se spominja trenutka, ko je sam postal skavt, ko je pred Bogom in ostalimi skavti sam izrekel obljubo ter postal član skavtske družine, je nato v svojem pomenljivem govoru poudaril načelnik SZSO Gorica David Bandelj, Iznajdljivi gams, ki je zbrane v župnijski dvorani pozdravil tudi v imenu načelnice Alenke Di Battista, Nasmějane pume. Skavtska obljuba je "odgovorna naloga, ki te doživljenjsko veže, ... je temelj skavtizma". Kaj pa sploh pomenijo leta 2014, petdeset let po ustanovitvi organizacije, njena tri načela: vestno služiti Bogu in domovini, pomagati bližnjemu in izpolnjevati skavtske zakone - se je vprašal Bandelj. "Ali je tisti bog,

foto ddp

kateremu služimo, res tisti, kateremu želimo služiti? Ali je to Bog, ki ljubi, ki je v podobi Kristusa utelešen in nam je jasno pokazal, katera je pot, ki gre preko trpljenja v vstajenje?" In še: "Ali je tista domovina, ki ji služimo, res skupnost ljudi, med katero živimo, ne na njen račun, ampak tako, da jo pomagamo izboljšati?" Pa še: "Ali je naš bližnji že tisti, ki je v tesnem stiku z nami, ki z nami živi in nas poslušajo, prenašajo, pomaga in včasih se tudi na nas jezi?"

Ali so skavtski zakoni le skupek pravil, ki jih bolj ali manj znamo na pamet, deset skavtskih zapovedi (od katerih si zapomnemo samo enajsto ...), ali so kažipot, ki nam pomagajo, da v trenutkih zablode vemo, kakšno pot izbrati?

Nič mi ne pomaga, da sem v velikopoteznih stvareh zgleđen, če se v majhnih, vsakdanjih, tistih, ki terjajo še največ živcev in truda, ne zmorem potruditi. Zato naj velja, da naj bo naš skavtizem viden najprej v vsakdanjem življenju in da bo trenutek, ko nosimo krog - vrhunec, ne pa prelevitev v pridnega skavtiča, ki pregovorno pomaga starki čez cesto". Skavtska obljuba je večna in zato odgovorna, "posebno v tem času, ko je vse postavljeno v minljivost in relativnost", je še

podčrtal načelnik. "Zato vas vabim, da, ko jo boste iz leta v leto obnavljali, se zavedate, da skavtizem ni gibanje, ki ustvarja superljudi, ampak gibanje, ki navadne ljudi poganja z željo, da bi naredili čim več dobrega in počasi začeli spreminjati družbo. Od znotraj, iz svojih domačih logov naprej".

In vendar je Bandelj kljub veselju ob lepi obletnici na koncu dodal tudi "malce manj rožnato" misel. Vse kaže, da bodo za naslednje skavtsko leto spet prisiljeni krčiti enote, in to že spet zaradi pomanjkanja voditeljev. Vsem tistim, ki bi se radi odločili za voditeljstvo, ali tistim, ki so na poti, da se za to odločajo, je dejal, da "biti voditelj je lepo in težko. Je celo težje danes, kot je bilo nekoč, o tem sem prepričan. A to, kar lahko vsak voditelj s svojim življenjem naredi za mlajše brate in sestre, ki so mu zaupani, je neprecenljivo. Je to, kar bo resnično ostalo večno. Je to, kar lahko res izboljša svet. Ker nalaga odgovornost, ki ni dokazljiva, a zahteva od vsakega, da se pokaže resnično za to, kar je. In je čudovit način, da rastemo in pomagamo drug drugemu pri rasti. Vendar to je stvar odločitve. Kar danes ni več modno, saj sodobna družba ni družba odločitev, temveč družba večnega odlašanja, kot da

bi pozabila, da je naš čas na zemlji določen in kratek". Zato jih je načelnik opogumil, naj se ne bojijo "odločitev, tudi če so boleče, saj je vsaka odločitev - ločitev. Boli", pravi slovenski pesnik. "A le iz bolečine se rodi biser in le iz križa lahko pride vstajenje". Skavte pa nas ne bodo zaznamovali padci, je še dejal Iznajdljivi gams, "temveč zmožnost, da se od njih pobremo. In to bo izziv - upam - za naslednjih 50 let". / DD

foto ddp

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (48)

Mariza Perat

Gospa Sveta na Koroškem

Ko so Slovenci že bili kristjani, je po tem obredu knez s spremstvom in vso množico ljudstva odšel v cerkev Gospe Svete, v kateri je bila slovesna služba božja. Popoldne istega dne se je knez odpravil na Gosposvetsko polje in tu v knežji, ne več kmečki obleki, podeljeval fevde in razsojal spore.

Zadnja umestitev koroškega vojvode je bila četrto postno nedeljo leta 1414, ko je bil umeščen Habsburčan Ernest Železni. Letos obhajamo torej 600-letnico tega dogodka. Dr. Josip Gruden poroča, da je zgodovinar Jakob Unrest, župnik v Šmartnem nad Vrbskim jezerom, ki je še živel pod vtisom tega znamenitega dogodka, slovesnost takole opisal:

"V letu Kristusovem 1414 se je vojvoda Ernst dvignil iz Štajerske dežele z velikim spremstvom, da izpolni dano obljubo in na Gosposvetskem polju osebno zadosti stari navadi. Ko so ga deželni stanovni slovesno sprejeli z velikim sijajem, je Ernst četrto postno nedeljo imenovanega leta bil pričujoč pri slovesni službi božji v cerkvi Gospe Svete, potem pa je jezdil na polje in izvršil obred, ki ga je določil vojvoda Inko... Kmet Gregor Schatter, svobodnjak, (Edlinger) iz kamniškega gospostva, ga je umestil na knežjem kamnu pred Krnskimi gradom po stari navadi in pravici. Potem je njegova knežja visokost, sedeč na vojvodskem prestolu, na Gosposvetskem polju delil zajme (fevde) vojvodine Koroške".

To umeščanje je bilo zadnje, ki ga je opravil slovenski kmet-svobodnjak. Po tem ustoličenju je spomin na nekdanjo demokratično družbeno ureditev slovenskega ljudstva polagoma izginil. Karantanski knez Gorazd je umrl že po treh letih vladanja. Karantanci so se tako znova obrnili na Bavarce s prošnjo, da v domovino pošljejo Hotimirja. Isti neimenovani zgodovinar pripoveduje:

"S privolenjem kralja Pipina so dali na prošnjo imenovanega ljudstva Hotimira nazaj, ko je bil že kristjan postal. Oni so ga sprejeli in mu izročili vojvodstvo".

Hotimir je, tako kot njegov bratranec Gorazd, vladal v pravem krščanskem duhu. Ker je želel, da bi se njegovo ljudstvo v krščanski veri čim bolj utrdilo, je zaprosil solnograškega škofa Virgila, naj pride v Karantanijo, da bo ljudstvo tu

poučeval v krščanski veri.

Škof Virgil, ki ga danes Cerkev časti kot svetnika, je bil Irek. Rojen je bil okrog leta 700 in je na Bavarsko prišel leta 745. Hotimir ga je dobro poznal, saj je bil prav on tisti, ki je poskrbel, da sta oba kneževiča bila poučena v krščanski veri.

Škof Virgil pa Hotimirjevi prošnji ni mogel ustreči, zato je v Karantanijo poslal pomožnega škofa Modesta. Kot bremo v "Drobtinica" iz leta 1849, so Modesta spremljali štirje duhovniki: Bato, Regimbert, Kočar in Talin. Z njimi je bil tudi diakon Ekbart. Modest je bil plemenitega srca, blagega značaja, skromen in ves predan delu za božje kraljestvo.

Z Modestovim prihodom v Karantanijo se v polni meri pričela pokristjanjevanje karantanskih Slovencev. Škof Modest je med njimi navdse vestno opravil svojo škofovsko službo in z veliko gorečnostjo oznanjal evangelij. Posvetil in zgradil je tri cerkve, od katerih je okrog leta 760 prva bila zgrajena prav cerkev Gospe Svete. V tej cerkvi je Modest imel svoj sedež kot prvi karantanski škof in je torej cerkev Gospe Svete prva karantanska oziroma slovenska stolnica. Škof Modest jo je posvetil Marijinemu Vnebovzetju. Gospa Sveta je tako postala središče in žarišče

Marijinega češčenja, ki se je od tod razširilo med Slovence. Lahko torej rečemo, da je cerkev Gospe Svete mati vseh slovenskih cerkev, ki so posvečene Materi Božji. V istem času kot cerkev Gospe Svete je bila zgrajena tudi cerkev na otoku, danes polotoku Vrbskega jezera.

Vojvodski prestol na Gosposvetskem polju

V tistih časih je bil otok last brižinske škofije. Škof Modest je umrl okrog leta 765. Ljudstvo je za njim zelo žalovalo, knez Hotimir, kateremu je bil učitelj in prijatelj, pa je vso noč pred pogrebom ob njem stražil. Škofa Modesta so pokopali v njegovi stolnici, v cerkvi Gospe Svete. Na grobni upodobitvi drži škof v rokah ponazoritev Gosposvetske cerkve. Škof Modesta častimo kot svetnika in apostola Karantanije, saj je Slovecem prinesel luč svete vere.

/ dalje

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (24)

PLJUČNI DEFICIT IN FLORITERAPIJA

Pljučni tip ima svetlo kožo, lepo in gladko kot porcelan, lahko so tudi rdečelasi ali pegasti ljudje. Imajo vedno smrkav nos, široka ramena, ozke boke, srednje visoke postave. Obožujejo belo barvo.

Ko so pljuča v deficitu, je tak človek zelo rad pesimist, črnogled, kritičen in skeptičen. Sam sebi pravi, da je realist, v resnici pa je velik pesimist. Bachove kapljice uravnajo ta pesimizem, s tem da človeka oddaljijo od njegovega zornega kota, tako da s kritično distanco vidi in dojame realno stanje, oziroma mu okrepijo optimističen vidik določene stvari. Na primer: pesimističen tip človeka bo slišal po radiu, da napovedujejo dež, zato bo vzel dežnik s seboj v službo, tudi če bo zunaj sonce, "saj so vendar napovedali dež". Ko se bo v njem krepil optimističen del, bo dežnik avtomatično pustil doma, saj si bo rekel: "Joj, pogledaj kakšno sonce, danes pa res ne more deževati!"

Ko so pljuča v deficitu, postane pljučni tip zelo rad hladen in ciničen. Ne bo objel sočloveka, držal bo vedno varnostno razdaljo do človeka, ne bo izkazal ljubezni, veselja, radosti ali prijaznosti. Deficit pljuč je tesno povezan s sposobnostjo komunikacije in izražanja čustev. Ko so pljuča v deficitu, tak človek ne oddaja toplih čustev, ampak bo hladen kot jeklo. Tudi komu-

nikacija je odrezava in minimalistična.

Tudi do sočloveka bo ciničen in piker v izjavah in ocenah situacij in ljudi. Predvsem bode v očti črnogledost pljučnega tipa, ki vsekakor ne čuti v sebi radosti do življenja, do živali, do sočloveka. Bachove kapljice vzbudijo pri tem tipu človeka prav to: ljubezen in veselje do življenja kot takega.

Pljučni deficit je vezan tudi na emocije melanholije in joka. Pljučni tip rad joče, in ko joče, joče naglas in ima krokodilje solze. Večkrat se zgodi, da taki ljudje izjavljajo: "Zdi se mi, da živim življenje, ki ni moje"! Taki ljudje so bolj povezani s kozmično energijo kot z lastno, to pomeni, da čutijo kolektivne emocije bolj za svoje kot njihove same. Primer: pljučni tip se bo zjokal, ko bo gledal po poročilih tragedijo v Afriki, trpel bo s tistimi ljudmi, ne bo pa znal izraziti svojih težav s partnerjem, s katerim živi že 10 let v istem stanovanju! Da se razumemo, jok pljučnega tipa je lahko samo jok duše, solze lahko niso prisotne, ampak emocionalno bo tak človek občutil enako.

Pljučni tip je zelo empatičen, vse, kar je človeškega, mu ni tuje! Bachove kapljice naredijo prav to, pokažejo človeku določeno situacijo z drugega zornega kota, tako jo lahko oseba sprejme, se z njo sooči in jo premaga. Delujejo nežno in nikdar ne delujejo proti človeku. Okrepijo dušo človeka, da je ta bolj močan in da se notranje čuti bolj ljubljeno in gotovo.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo

zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo

za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 6. maja, ob 14. uri.

Zgodilo se je, kar je na kongresu Pozitivne Slovenije zahteval velik del politike

Predsednica vlade je odstopila

Pri ocenah sedanjih političnih in splošnih razmer v Sloveniji, ki jih zaznamuje globoka in po mnenju posameznih analitikov nepremostljiva kriza na vseh področjih družbe, države in politike, je žal več tistih subjektov, ki vzemirajo javnost in napovedujejo slabo, kot pa tistih, ki stremijo in pozivajo k pomirjavi in strpnosti. Demokracija kot družbena vrednota in način življenja je postala, tako zaznavamo, zaščitni znak in priročen izgovor tudi za manipuliranje z ljudmi. Časnikarju Zoranu Potiču se je 30. aprila v komentarju, objavljenem na prvi strani časnika Delo, zapisalo, "da smo po obsodbi Janše in izvolitvi Jankovića dobili sklenjen krog političnega pekla". To je, menim, težka, neodgovorna in zlonamerna trditev, saj bi v slovenski krog političnega pekla, tudi po merilih, ki jih je sam določil, spadalo še kdo ali več njih iz množice političnih demagogov in pridobitnikov. Zlasti pa ta pekkel obstaja zaradi krize, ki jo ponazarjata tudi množica okoli 130.000 brezposelnih ljudi in javni dolg Slovenije, ki bo letos dosegel že skoraj 30 milijard evrov. Zakaj pisec komentarja o zlovesnem političnem peklu ni konkretno odgovoril na trditev Janeza Janše, da naše sodstvo vsebuje slabosti nekdanjega političnega sistema, ampak se je odgovoru izognil s preizkušeno agitko iz slovarja političnega populizma, "da se to sliši kot vojna

napoved pravni državi". Pri lustraciji, ki naj bi jo izvedli v sodstvu, pa gre sploh za napako in zlorabo Janše, ker je Zoran Potič prepričan, "da je v resnici potrebna lustracija korumpiranih in pokvarjenih ljudi, ki jo moramo napraviti na volitvah". Po prav-

Alenka Bratušek

tičnih razmer in krize v državi je v soboto, 3. maja, v časniku Dnevnik v daljšem pogovoru pojasnil in utemeljeval tudi nekdanji predsednik Slovenije, Milan Kučan. Za mnoge še zmeraj velja za zelo vplivno in pomembno osebnost, ki naj bi iz ozadja vlekla in usmerjala najpomembnejše vzvode slovenske politike. Nekdanji državni poglavar je to ponovno odločno zanikal in poudaril, "da je izgovorjanje na njegove 'dolge sence', pa 'strice iz ozadja' velik in zelo lahek alibi, za katerim se že vrsto let skrivajo mnogi pripadniki mlajše oz. srednje generacije politikov. Še za življenje si težko zrel, če so za tvoje odločitve zmeraj krivi drugi. Vpliv, ki ga pripisujejo meni in moji generaciji politikov, precenjujejo preko vsake meje razumnega". Milan Kučan je v pogovoru za Dnevnik tudi povedal, "da on in drugi predstavniki politike ter javnega življenja, ki so prišli na Magistrat, Jankovića niso prišli prositi, naj vstopi v državno politiko. Za našo podporo je prosil on. Z njo se je laže opogumil in storil to, kar je že tako nameraval storiti, ustanoviti svojo stranko. Odločitev na kongresu Pozitivne Slovenije je bila po mojem napaka. Kako jo popraviti? Na dober način se je ne da. Edina možnost so predčasne volitve". No, Alenka Bratušek je pretekli ponedeljek državnega poglavarja

zrel, če so za tvoje odločitve zmeraj krivi drugi. Vpliv, ki ga pripisujejo meni in moji generaciji politikov, precenjujejo preko vsake meje razumnega". Milan Kučan je v pogovoru za Dnevnik tudi povedal, "da on in drugi predstavniki politike ter javnega življenja, ki so prišli na Magistrat, Jankovića niso prišli prositi, naj vstopi v državno politiko. Za našo podporo je prosil on. Z njo se je laže opogumil in storil to, kar je že tako nameraval storiti, ustanoviti svojo stranko. Odločitev na kongresu Pozitivne Slovenije je bila po mojem napaka. Kako jo popraviti? Na dober način se je ne da. Edina možnost so predčasne volitve". No, Alenka Bratušek je pretekli ponedeljek državnega poglavarja

Boruta Pahorja in predsednika državnega zbora Janka Vebra seznanila s svojo odločitvijo, da odstopa s položaja predsednice vlade. Po zakonu to pomeni, da je odstopila tudi celotna vlada, ki zdaj lahko izvaja samo tekoče posle. O odstopu vlade so se ob koncu prejšnjega tedna na Brdu pri Kranju sporazumeli predsedniki strank, ki so jo sestavljale. To so bile stranke Socialni demokrati, DESUS, Državljanska lista, do nedavnega pa tudi Pozitivna Slovenija. Toda Zorana Jankovića na sestanek prvakov strank zdaj že nekdanje vladne koalicije niso povabili. Pravniki in izvedenci z drugih področij sedaj preučujejo roke, ki bi omogočili izvedbo novih predčnih parlamentarnih volitev. Domnevno bi te lahko bile že 22. junija, najbrž pa bodo pozneje, morda šele jeseni. Medtem so se začela ugibanja o politični usodi in načrtih premierke in odhajajočih ministrov. Alenka Bratušek zatrjuje, da bo tudi v prihodnje delovala v politiki, v korist Slovenije. Neuradno pa je slišati, da si želi postati nova komisarka iz Slovenije, ki bi po umestitvi nove evropske komisije nasledila sedanjega komisarja Janeza Potočnika. Predsednik SDS Janez Janša je odstop premierke in vlade pospremil s mnenjem, "da so oblastniki potopili ladjo in sedaj bežijo z nje, še prej pa so dobro poskrbeli zase". V Sloveniji se medtem intenzivno nadaljuje kampanja za evropske volitve 25. maja. Na šestnajstih listah se za 8 poslanskih mest poteguje 92 kandidatov.

Marijan Drobež

Kratke

SNG Nova Gorica / Gostovanje SSG Lepo sprejeta predstava Plemena

Slovensko stalno gledališče Trst je z uvodno predstavo letošnje abonmajske sezone, z delom Plemena mlade angleške avtorice Nine Raine gostovalo na velikem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica v četrtek, 24. aprila 2014. Z gostujočimi predstavami raznih slovenskih, pa tudi tujih gledališč – predvsem iz nekdanje Jugoslavije – želi vodstvo SNG Nova Gorica svojim gledalcem približati tudi delovanje drugih gledaliških hiš in jih seznaniti z njihovimi estetskimi izbirami. Dolgotrajno ploskanje je bilo dokaz, da so gledalci z zadovoljstvom sprejeli predstavo Plemena, ki jo je prvič na slovenskem odru v prevodu Tine Mahkota zrežiral Matjaž Latin s člani tržaškega igralskega ansambla. Tako je prvič v slovensčini zaživelo to delo, ki nazorno spregovori o odnosih, in sicer v premožni židovski družini, v kateri je najmlajši izmed treh že krepek odraslih otrok – dva se kar ne moreta odpraviti iz "varnega" domačega gnezda in nista uspešna ne v poklicu ne v ljubezni -, gluhi. V družini so to njegovo hibo zmeraj skušali prezreti, nikdar niso sprejeli njegove drugačnosti. Naučili so ga govoriti, a on je vseeno med njimi izoliran, saj je gluhi in ne more slediti njihovim večkrat burnim pogovorom. Ko Billy spozna deklo gluhih staršev, ki še sama polagoma postaja gluha, se nauči govorice nemih in se iz enega "plemenskega" kroga preseli v drugega in želi, da se tudi drugi člani družine, ki ga sedaj imajo za odpadnika svojega "plemena", naučijo znakovnega jezika. Ob dramskem delu, s katerim je dramatičarka Raine zaslovela po svetovnih odrih, se gledalci soočajo s problemom drugačnosti, ki je večkrat ne moremo in nočemo sprejeti. Avtorica nas z njim opozarja tudi na to, da tako ali drugače vsakdo izmed nas spada k nekemu plemenu in temu se ne moremo izogniti. / IK

Orehok pri Prestranku

V nedeljo, 11. maja 2014, ob 19. uri bo v Kulturnem domu v Orehku pri Prestranku gledališka skupina KD "Brce" iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo Marjana Tomsiča "Češpe na figi". Režija Sergej Verč, pomočnica režiserja Minu Kjuder.

Literarni dogodek v koprski knjigarni Libris

Knjigarna Libris v Kopru vabi v sredo, 14. maja 2014, ob 19. uri na predstavitev knjige Marije Mercina PRIMORSKA ZGODBA. Z avtorico se bo pogovarjala prof. Ines Cergol Pešorda.

Politična kriza in ekonomske napovedi Bruslja Nova vlada, stare tegobe

Slovenijo pretresa še ena v vrsti političnih kriz. Bratuškova je odstopila, vladna koalicija ne obstaja več, vprašanje (zelo kratkega) časa je samo še to, kdaj bodo volitve. Bodo že konec junija oz. v začetku julija ali bodo šele jeseni? Na politični sceni se bo ponovila slika jeseni 2011 in lanskega februarja, ko za krmilom Slovenije ni sedel nihče in je bila deželica na sončni strani Alp prepuščena zunanjim tokovom. Žal je Slovenija še danes, politično gledano, v zelo nejasni situaciji. Razkol v Pozitivni Sloveniji bo prinesel dodatno fragmentacijo na levem slovenskem strankarskem polju, kjer so v nastajanju tudi nove stranke. Vprašanje je tudi, kako bo desni pol slovenskega volilnega telesa v anonimnosti volilnih kabin reagiral na Janševo obsodbo v zadevi Patria. Kljub vsem tem vprašanjem pa je Slovenija v tem trenutku od zunaj videti, kot da politične krize (na prvi pogled) ne čuti. Seveda je ta občutek lahko zelo varljiv.

Boljši obeti kljub krizi

Poglejmo, od kod ta zunanji občutek, da je Slovenija nekako prevzela nadzor nad svojimi težavami. Pravzaprav gre za ocene, ki jih zadnje tedne Sloveniji podeljujejo tuje agencije in organi Evropske unije. In to kljub politični krizi. Tudi po odstopu Bratuškove se donosnost na slovenske obveznice ni bistveno dvignila. Ob tem je bonitetna agencija Fitch Sloveniji potrdila oceno BBB, kar je sicer dokaj nizka ocena: bistveno pa je dejstvo, da Slovenija v tem ni nazadovala. Na-

sprotno, Fitch je popravil obete iz negativnih v pozitivne. Skratka, v slovensko bližino prihodnost gledajo pri omenjeni agenciji nekoliko bolj rožnato. Nazadnje je tukaj tudi najnovejša, spomladanska napoved makroekonomskih kazalcev, ki jih je izdelala Evropska komisija. In tudi te napovedi (gre torej za predvidevanja, ne za realne ocene) vplivajo nekaj optimizma v slovensko gospodarstvo. Nepričakovano optimistična je predvsem ocena o rasti, ki naj bi dosegla skoraj 1 odstotek BDP. Zimske napovedi so bile za Slovenijo še prave Kasandre, ki so govorile o tem, da bo Slovenija v letošnjem letu še edina država s Ciprom v območju recesije. No, vse kaže, da se to ne bo zgodilo in da bo Ljubljana kljub vsemu le začela rasti po dveh letih negativnih števil. Rast naj bi se nadaljevala tudi v letu 2015 v višini 1,5 odstotka BDP.

Izvoz še vedno motor gospodarstva

Od kod obrat v pozitivno smer? Prvič, stanje slovenskega gospodarstva je nekoliko bolj jasno kot še pred šestimi meseci. Stresni testi so vsaj jasno obelodanili sliko slovenske ekonomije. Čeprav so učinki vseh poznejših ukrepov, začeni z učinkovitostjo DUTB, še pod velikim vprašajem, je samo dejstvo, da je podoba s krizo prepojene Slovenije bolj jasna, zmanjšala nezaupanje v slovensko državo. Ko govorimo o novih napovedih za rast slovenskega gospodarstva, pa moramo seveda najprej omeniti splošno izboljšanje evropskega gospodar-

stva. Lokomotiva slovenske ekonomije je namreč izvoz. V trenutku, ko je že z lani postalo jasno, da si bo evropsko gospodarstvo nekoliko opomoglo, je to zelo blagodejno vplivalo tudi na slovenske izvoznike. Izvoz bo jasno največ prispeval k rasti. To je postalo jasno že v prejšnjih mesecih. Februarja 2014 je izvažanje glede na isti mesec v lanskem letu zraslo za 4,7 odstotka, v prvih dveh mesecih letošnjega leta pa na medletni ravni za 6,7 odstotka. Zelo dobre so napovedi tudi za rast izvoza na letni ravni: letos naj bi znašala 2,8 odstotka, leta 2015 4,6 odstotka, leta 2016 pa 5,1 odstotka. Izvoz se je močno okrepil predvsem v tradicionalne poslovne partnerice: rast izvoza v EU je v prvih dveh mesecih 2014 v primerjavi z istim obdobjem 2013 znašala 9,2 odstotka. Za tako rast je "odgovorno" predvsem povpraševanje iz tujine, tukaj so v prvi vrsti sosedski trgi Avstrije, Nemčije in Italije. "Domači" izvoz na trg EU bo moral Slovenija še okrepiti, glede na to, da se na nekaterih tradicionalnih, a bolj oddaljenih trgih pojavljajo težave: v prvi vrsti govorimo o Rusiji. Pri tem so prav statistični podatki iz Nemčije za Slovenijo lahko pravi balzam: februarja letos se je namreč nemški uvoz okrepil tako na mesečni kot na letni ravni.

Končno pozitivno tudi gospodarstvo znotraj Slovenije

Nekoliko manj pričakovano pa so optimistične tudi napovedi Evropske komisije v zvezi z zasebnim potrošnjo v Sloveniji. To je tisti sektor, ki je v zadnjih letih močno zaviral vsak potencialen zagon slovenskega gospodarstva. Če je

izvoz odvisen od zunanjih dejavnikov, je zasebna poraba odvisna predvsem od notranjih, v prvi vrsti od kupne moči posameznika. Seveda se kupna moč navezuje še na množico drugih dejavnikov, ki pogojujejo življenje povprečnega Slovenca. Evropska komisija je tokrat prvič po daljšem obdobju napovedala povišanje zasebne potrošnje v višini 0,2 odstotka za leto 2014 in 1,1 odstotka za leto 2015. Da bo slika popolna, gre vsekakor tudi povedati, da je kupna moč povprečnega slovenskega državljanja v zadnjih letih, posebej od začetka krize, močno upadla. Leta 2008 je bila na ravni 91 od-

stotkov povprečne kupne moči EU, danes je 7 odstotkov nižja. Skratka, dejstvo, da Evropska komisija napoveduje, da bodo slovenski državljanji nekoliko iraziteje trosili doma, je lahko dobra postavka za zagon "notranjega" gospodarstva. Da se to uresniči, pa mora država storiti nekaj pravih korakov v to smer. Da poenostavimo: če je za rast izvoza "odgovorno" dobro ekonomsko stanje v drugih državah, je za rast zasebnega potrošnje potreben zasuk v ekonomski politiki države. **Zagnati je treba še domačo eko-**

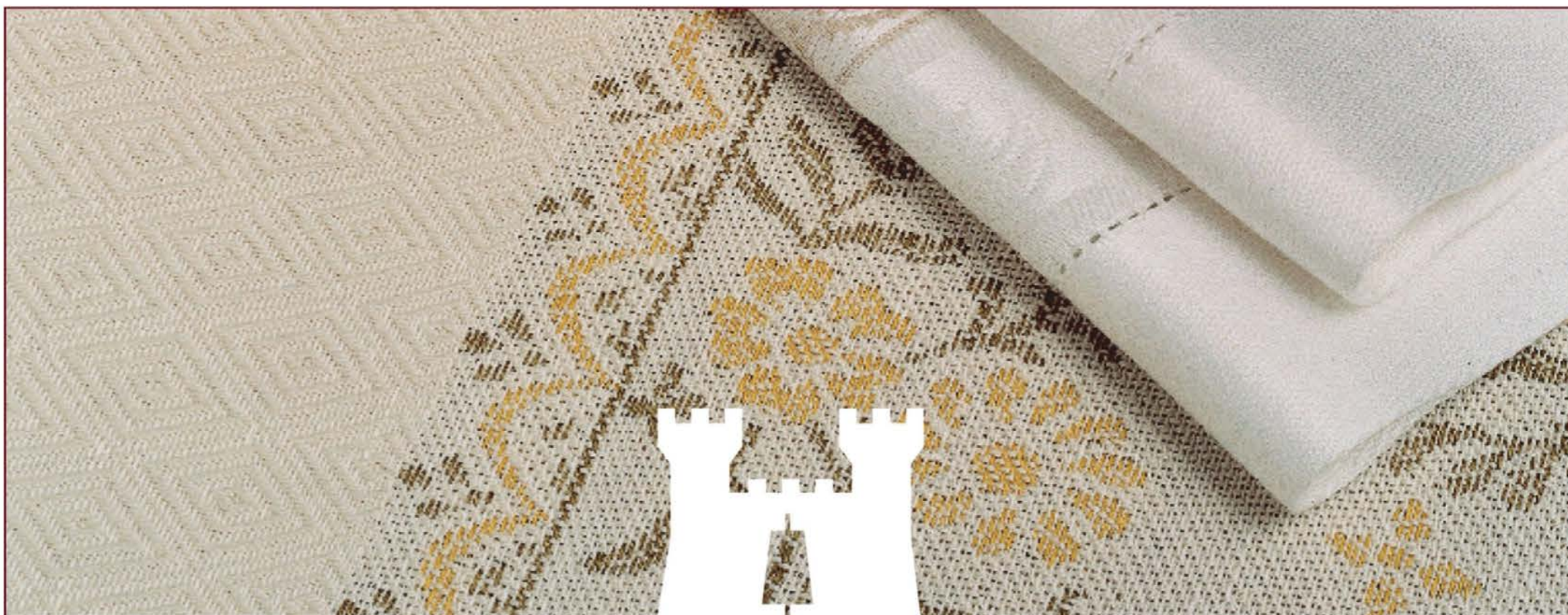
nomijo

Dejali smo, da je za povečanje zasebne potrošnje, ki bi lahko bolj izrazito zagnala domačo ekonomijo, potrebno povečati kupno moč prebivalstva. Eno od pomembnejših sredstev za doseg tega cilja (čeprav ne edino) je zmanjšanje brezposelnosti, ki gre nujno skozi olajšanje poslovnega okolja za podjetnike (manj birokracije, manj davkov). Podjetja so eden od pomembnejših ključev, ki ustvarjajo dodano vrednost (torej večji priliv davkov v državne blagajne) in delovna mesta (torej večjo kupno moč). Država bi morala za to poskrbeti, a prav politična anarhija v obdobjih odstopljenih vlad vse to onemogoča. Potrebne reforme (pokojninska, trg dela, javni sektor), realno gledano, niso mogoče v obdobju kontinuirane predvolilne kampanje. Zato se je država v prejšnjih letih, pa tudi v zadnjih mesecih, pogosto poslužila najpreprostejše metode kupovanja socialnega miru. Država se je zadaljevala: reforme niso bile izpeljane, stroške pa je država krila z izposojenimi sredstvi. Na to je v začetku tedna opozorila Evropska komisija.

Sloveniji ne uspe uravnovežiti svojega proračuna. Že od leta 2009 je v postopku zaradi presežnega primanjkljaja. Slovenska vlada bi morala po prvotnih načrtih stanje normalizirati (pripeljati javni primanjkljaj pod mastrichtsko mejo 3 odstotkov BDP) do leta 2013. A ji ni uspelo. Zato je iz Bruslja dobila popravni izpit: stanje bo potrebno normalizirati do leta 2015. A po sedanjih napovedih tudi to

ne bo izvedljivo. Javni dolg medtem vse bolj raste: leta 2008 je znašal (samo) 20 odstotkov BDP, v tem trenutku je neke okoli 80 odstotkov BDP. Tako zadolževanje je predvsem posledica odsotnosti pravih strukturnih reform in dobro zamišljene gospodarske politike. Dvig davkov, ki je bil ključni element delovanja vlade Alenke Bratušek v zadnjih mesecih, lahko ima prave učinek bumeranga: fizične in pravne osebe, ki v določenem trenutku niso več plačilno sposobne, pač davkov ne bodo plačevale, pa četudi jih bo država zviševala. S tega stališča je precej bolj konkurenčna poteza ustvarjanje boljšega poslovnega okolja in zmanjšanje stopnje davkov na zaposlenega. Slovenija že dalj časa odlaša s pravim načrtom privatizacije: tisti, ki ga je vlada sprejela lani, doslej še ni prinesel otipljivih rezultatov. Ob tem so seveda potrebne tiste reforme, ki jih izpeljujejo povsod po Evropi: staranje prebivalstva in daljše življenjsko obdobje zahtevata tudi drugačen sistem upokojevanja in pokojnin, javni sektor bi moral biti v prvi vrsti koristen in učinkovit pomoč realnemu sektorju (zasebnemu gospodarstvu), ne pa delodajalec, ki ima sam sebe namen. Tukaj je še trg dela, ki se mora zaradi dinamičnega spreminjanja povpraševanja in ponudbe pri delovnih mestih temu prilagoditi. Dejstvo je namreč, da imamo danes še vedno stare oblike zaposlitvenih obrazcev, ki pa so dejansko neuporabne, ker se vse bolj zlorabljajo honorarne pogodbe (v Italiji poznane kot pogodbe co. co. ali co. co. pro.) in delo v obliki s. p. (samostojnega podjetništva). In to v brk pravnim določilom.

Andrej Černič

CARNICA ARTE TESSILE

IMBELLINUM

za ljubitelje lepih stvari

33029 villa santina / ud / ul. nazionale 14
tel. št. +39 (0)433 74129 faks +39 (0)433 747529

- ▶ **GORICA** - Ul. Garzarolli 109/a - Tel. 0481.521433
- ▶ **RONKE** - Ul. Redipuglia 17
(nasproti cerkvi) - Tel. 0481.474887

Akustično središče

Soncin

V našem **Akustičnem središču Soncin** boš vedno našel pozornost kvalificiranega tehnika, ki ti bo na razpolago in ti bo znal prisluhniti. Vse naše kliente namreč skrbno spremljamo na poti **slušne rehabilitacije** in z nudenjem navodil za dobro uporabo **slušnega aparata**.

TU PRI NAS BOŠ NAŠEL:

- ▶ Digitalne in analogne slušne aparate najboljših znamk
- ▶ Vsak dan informacije in brezplačno testiranje
- ▶ Baterije in dodatno opremo

Obiščite nas z zaupanjem, tudi Ti boš lahko spoznal, da imaš pravico do brezplačnega slušnega aparata, stroške katerega bo v celoti kril Državni zdravstveni inštitut

**ZA NEOBVEZUJOČ ZMENEK, TUDI NA
DOMU, POKLIČI NA 0481.521433**

Nove Tehnologije so skoraj nevidne

▶ Slišati pomeni živeti bolje

Težko je navaditi se na bolečino in trpljenje

Dobra samo za kramp in lopato

Že dobri dve uri se trudim, da bi pravilno postavila nekaj skrli pred vhod v naš novi dom. Tedaj gre mimo delovodja, pregleda moje delo z ravnilom, zmaje z glavo in mi pove, da bi morala biti prva skrli na isti višini kot zadnja stopnica pred vrtnimi vrati. Poklapano ga pogledam, meni se zdi delo odlično opravljeno. On se nasmeje, pa mi prizna, da se samo 'heca', saj me dejansko občuduje, ker se tako zagnano lotevam takih in podobnih opravil. Večina ljudi, predvsem intelektualcev, nikoli ne poprime za kramp in lopato, malta in cement se jim zdita umazana zadeva. Dandanes fizično delo vsem smrdi. In me pohvali, da ne pozna veliko ljudi, ki bi bili spretni in polni dobre volje, kot sem jaz. Sama vem, da ni tako. Delo na gradbišču mi predstavlja igro in sprostitve v trenutku, ko se spoprijemam s starostnimi tegobami lastne matere. In v času, ko vsak dan bolj spoznavam, kako sem nesposobna, da bi sprejemala življenje, tako kot je, in da bi se spoprijela s trpljenjem. Tistim najbolj krutim, najbolj surovim trpljenjem... Tistim trpljenjem, ki ne pozna upanja, ki ne pozna rešitve, ki ga je težko lajšati in prenašati. Starostnim trpljenjem. Mama je pred manj kot mesecem dni doživela infarkt, kazalo je, da se je vse dobro izteklo, polna optimizma je zapustila bolnišnico za

rehabilitacijo v posebni strukturi, ki ji Tržačani pravimo Mademar. Tam je po dolgih letih osamljenega življenja v mestnem stanovanju brez dvigala našla nekaj prijateljic, povrnila sta se ji dobra volja in tek. Tako kot meni, ki sem upala, da nas bo po svojih močeh spremljala še nekaj let. Minuli četrtek pa je pri nas doma telefon zazvonil že v zgodnjih jutranjih urah. Iz residence Mademar so nas poklicali, ker je mama ponoči padla. Utrujena že zaradi selitve sva z možem pohitela trideset kilometrov daleč na Katinaro, kjer naj bi se na urgenci nahajala moja mama. Zlom številnih kosti na obrazu, obeh ličnic, nosu in čeljusti. Prognoza slaba, predvsem, ker je operacija osemindeset let stare ženske, ki je pravkar doživela infarkt, skoraj nemogoča. V zgodnjem jutru, ko se mi še zapirajo oči in me od garanja prejšnjega dne bolijo vse mišice, grem proti tisti neznanosko grdi, sivi, visoki zgradbi, ki ji pravijo bolnišnica na Katinari. Na mrzlih hodnikih preveva žalost vsak zid, kot bi stavba sama želela človeka na vsakem koraku opozarjati, da tu ni veselja in zabave. Ko se bližam urgenci, se mi šibijo kolena, najraje bi se obrnila in šla nazaj. Še včeraj se je mama smejala s prijateljico v centru za rehabilitacijo, bila je polna upanja, ko mi je ponavljala, da je veliko boljša

in da si želi živeti. Rada bi se je spomnila z nasmehom na ličih, bojim se iznakaženega obraza, strah me je bolečine, duši me, ker ne vem, kaj ji bom rekla in če bom zmogla. Na vratih pozvonim, povem ime in priimek pacientke. Ko me povabijo noter, enostavno ne zmorem in prosim, ali lahko prej govorim z zdravnikom. Medtem bo prišla asistentka, ki dela na občini in bo ob meni, ko bova šli k mami. Sama enostavno ne zmorem. Moči, ki jo imam, ko zabadam lopato v zemljo in ko izkopavam kamenje, ne najdem več. Nebogljena in brez pozitivnih misli skušam ubežati slutnji, ki je vse močnejša ..., slutnji smrti. Po sestanku z zdravnico, ki je precej črnogleda glede maminega okrevanja, zberem pogum in grem k bolnici v sobo. Strahu

pred iznakaženim obrazom, modricami in podplutbami ne morem skriti, tako da negativno vplivam tudi na mamo. Obe jokava in asistentka me napoti iz sobe. Enostavno ne zmorem. Soodčenje s starostjo in boleznijo je zame pretežka preizkušnja. Ali pa sploh nemogoča za človeka, kot sem jaz, ki ljubi gibanje, sonce, življenje. In se boji časa, ki polzi. Pri kosilu mi je še najbolj nerodno. Kot klada stojim pri postelji, ne da bi vedela, kam bi se dala. Dilemi, kako naj v boleča, močno otekla in polomljena usta, spravim žlico s tekočo mezgo, ne

najdem odgovora. Negovalka pri sosednji postelji, ki komaj govori italijansko, "badante" pravimo tem spremljevalkam v Trstu, me zaničevalno gleda in nekaj godrnja. Sploh ne veste, kako bi ji pomagali, vaša mama bi morala imeti negovalko, mi govori. Ponujajo se kot prostitutke, pomislilim. Že pred dnevi, ko sem bila na obisku pri mami, mi je ena izmed njih, s srbskim naglasom, sledila v dvigalo in nato do izhoda. Vaša mama bo doma potrebovala negovalko, premislite, mi je govorila in mi ponujala telefonsko številko. Obenem je pripomnila, da njena sedanja varovanka umira, saj je že več dni nezavestna z masko s kisikom. Ogabno ... Kot bi se vozila ponoči po najbolj zloglasnih mestnih četrtih. In žalostno ... Mislim, da je v zadnjih letih v Trstu poklic negovalke starostnikov na samem vrhu povpraševanja. Skoraj ni človeka, ki bi zadnjih let ne preživel s svojo "badante". In v bolnišnici opažam, da skoraj ni svojcev na

obisku. Tudi sama klonem, mama potrebuje dobro oskrbo, saj si bo opomogla edino, če bo redno jedla. Tako najamem za krajši čas specializiranega bolničarja, Tržačana sicer, ki zna, kako ravnati v primeru tako hudih obraznih poškodb. Mami je trenutno nekoliko bolje, spet jo razumem, ko mi govori, in kolena se mi ne šibijo več, ko gledam njene otekle. Počasi se obrazne poteze vračajo v normalnost. Zase pa vem, da se nikoli ne bom navadila na trpljenje in bolečino, neke v moji naravi je, čeprav se tega sramujem, da v takih bolečih trenutkih najraje bežim. Pogleda na trpečega sočloveka namreč ne prenašam. In prav zaradi tega mu tudi ne znam pomagati. Tako, da vse svoj obup in nemoč potem stresem iz sebe, ko poprimem za kramp in z vso silo bijem po tej kruti, neusmiljeni zemlji, katere klic začutimo prej ali slej vsi.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

184

Včasih se nenadoma zavem, kako so določeni dogodki, ki so mi veliko pomenili, odšli tiho v pozabo, dejansko staj jih zabrisala čas in pa hiter in vase zagledan vsakdanjik, ki zahteva nenehno prisotnost, nenehno delo in razmišljanje o vedno novih stvareh, ki se že čez nekaj dni pokažejo v čisto drugačni luči in največkrat postanejo veliko bolj nepomembne, kot so se nam prikazovale in navsezadnje tudi bile. Na to sem nehote pomislil, ko sem minulo sredo zvečer, 30. aprila, prisostvoval ne najbolj posrečeni in še slabše obiskani prireditvi na trgu obeh Goric, kot po navadi rečemo tistemu trgu v Gorici, ki ga pogovorno na tej strani državne meje imenujemo kar Transalpina, medtem ko ga v Novi Gorici imenujejo trg pred železniško postajo, nekaj časa pa so se ogrevale za ime Trg Evrope, a se ime ni prijel predvsem zaradi tihega, a odločnega nasprotovanja goriške občinske uprave, da bi ta trg postal kraj združevanja med Goricama. Da trg ne more združevati in da državna meja še kako obstaja, nemo govorijo in pričajo težke vase z nedoločljivim cvetjem, ki jih je tja postavila goriška desna občinska uprava, in je tako prost prehod avtomobilom načrtno onemogočen. Pa ta zapis nima nobenega namena politizirati, tako pač je.

V mislih imam namreč deževen večer med 30. aprilom in 1. majem leta 2004, ko sem s kolegi čakal na polnopravni in dokončni vstop Slovenije v Evropsko unijo. Pred desetimi leti je bilo, deževalo je kot iz skafa, tisti, ki smo bili tam, vemo, da je prišlo ogromno ljudi, ki žal niso mogli neposredno prisostvovati proslavi, katere so se udeležili najvidnejši predstavniki Slovenije in Evropske unije, italijanska stran je namenoma poslala drugorazrednike na proslavo, a tako pač je bilo in tako pač še vedno je. Spominjam se, da sem bil na proslavi z vso družino, hčerki Ivana in Tina sta kot šolarici iz šol s slovenskim učnim jezikom iz Italije ob koncu proslave prešerno tekli na trg, na katerem je bil takrat odkrit Vecchietov mozaik, ki me je vedno pustil hladnega, kot me tudi danes, žal, žena Adriana pa je s sinom Luko, ki je takrat imel tri leta, prišla z mano v šotor za medije, obema sem namreč priskrbel posebno dovoljenje za medije, in Luka je ves večer spal v materinem naročju zraven nas, ki smo mrzlično fotografirali, pisali, se pogovarjali, debatirali in ocenjevali nastope posameznih govornikov. Spominjam se še, da so mi v medijskem središču povedali, naj si dobro zapomnim datum in pa dejstvo, da je bil Luka najmlajši akreditiran za vstop v medijsko središče, snemalec slovenske televizije ga je večkrat posnel, ko je še radovedno in zaspano gledal okrog sebe, in sem tudi zato Lukovo dovoljenje za vstop v središčno prostor proslave spravil v osebni arhiv, kdo ve, če ga bo čez leta kdaj sploh zanimalo to, da je bilo za njegovega očeta pomembno, da je bil zraven, ko je najina domovina ponovno vstopala v skupnost demokratično urejenih držav. Deževalo je kot iz skafa, a počutili smo se slovesno. Sam sem bil takrat in sem tudi še danes vesel, da sem peljal ženo in otroke na oba dogodka, in sicer na vstop Republike Slovenije v schengenski območje nekaj let prej, ko smo ponoči zmrzovali na državni meji v Rožni Dolini, in na vstop Slovenije v Evropsko unijo. Peljal sem jih zato, da si bodo zapomnili oba dogodka, dekletu sta si to zapomnili, Luka pa se danes bolj megleno spominja večera, predvsem dežja in dejstva, da so mu poklonili rdeč

dežnik. Državno mejo med Jugoslavijo in Italijo prej in med Slovenijo in Italijo sem sam vedno doživljal kot krivico, kot velikansko krivico, ki se mi je dogajala od rojstva naprej. Vedno kot krivico, nikdar kot priložnost, kakor so jo, recimo, doživljali goriški in tržaški trgovci, ki so obogateli na ta račun in danes jamrajo za tistimi časi, ko so lahko na lahek način in na račun sestre in bratov služili denar. Še danes imam namreč v živem spominu vreče denarja znanega goriškega slovenskega trgovca, ki sem jih sam videl...

Zame je bila državna meja vedno krivica in niti enkrat samkrat nisem verjel, da je bila meja med Jugoslavijo in Italijo "najbolj odprta meja v Evropi", kot so tedanji oblastniki na vse pretege govorili, ne, zame je bila vedno in samo krivica. Koliko ponižan sem sam doživel na državni meji, koliko ponižan in krivic, storjenih sodržavljanom, sem sam videl, ne bom tu pisal, ker bi danes to izzvenelo kot nepotrebno jamranje. Pa da ne bi zmotno mislili, kako bom sedaj samo o "družitih" pisal, kako so poniževali, ne, poniževali so tako eni kot drugi, v mislih imam jugoslovanske, slovenske ter italijanske carinike. Česa vsega niso bili sposobni! Kakšnih nedostojnosti so bili sposobni! Mejo sem doživljal kot krivico že kot mladostnik, saj kot dijak Malega semenišča v Vipavi, ki se mu je uradno rekoč Srednja verska šola, nisem imel ne zdravstvenega zavarovanja in ne potnega lista, do Gorice in Trsta torej nisem smel. In se mi zdi, da mi je bil zato zahodni svet takrat še bolj svetel in še lepši, kot so mi pripovedovali, da je. Tudi zato se bolj grenko nasmehnem danes, ko berem zapis dekleta iz našega prostora, ki meje nikdar ni doživljalo in piše z zanosom o "jugonostalgiji", tudi zato ne zmorem niti brati zapisov tistih, ki razlagajo, kako "je bilo nekoč lepše", ko pa vem, da so bili prav oni prvi v vrstah za banane na Koroskem v Avstriji in v Trstu za kavbojke ter v Gorici za kavo in toaletni papir. Sprašujem pa se, kako je mogoče, da se ne vprašajo, zakaj so na Koroskem banane uspevale in zakaj je kava bila na prodaj v Gorici in v Trstu, kavbojke tudi, v zlatem socializmu pa jih ni bilo, če o toaletnem papirju ne rečem nobene več.

Ko se tako sedaj sprašujem, kaj sploh počnem tukaj, mi pride na misel tisti večer izpred desetih let, ko sem na trgu pred novogoriškim kolodvorom, med čakanjem na začetek svečanosti tik pred polnočjo, z veseljem gledal na platno pogovor s prijateljem Dragom Jančarjem, ki ga je neposredno prenašala slovenska televizija, takrat je ta veliki slovenski pisatelj še bil ime, na katerega je stavila slovenska javnost! Ko sem Dragu Jančarju kasneje to omenil, kako vesel sem bil dejstva, da je bil prav on tisti, ki je slovenski javnosti tisti večer spregovoril, mi je rekel: "Kdo ve, če ti bo kdaj kaj uspelo napisati o tem!" Nase, na svoja pričakovanja in na svojo družino, na prijatelja Draga in na prijateljski krog "novorevijašev" sem pomislil minulo sredo, 30. aprila, na istem trgu, na katerem je skupina goriških upokojencev priredila spominsko slovesnost ob deseti obletnici vstopa Slovenije v EU. Množice ni bilo, nobenega znanca več ni bilo in tudi najvidnejših predstavnikov ni bilo. Kot da bi se vse veselje neke v času izgubilo in z njim za vedno tudi vsa naša takratna in tudi današnja velika, morda prevelika pričakovanja!

Ena od uspešnih ekip v naši športni sredini

Vesna spet v najvišji deželni ligi

Čim se je malce polegla evforija po navdušujočem napredovanju košarkarjev Jadrana (o katerem smo se izdatno razpisali), že je čas za novo slavo znotraj slovenskega športnega gibanja v Italiji. V nedeljo, 27. aprila, so namreč, okrog pred koncem prvenstva, nogometaši Vesne proslavljali prestop iz promocijske v elitno ligo, ki je naj-

ligo -, možnosti za preskok v elitno ligo ima sicer preko play-offa še tudi štrandška Juventina. Roko na srce, za tiste, ki spremljajo nepoklicni nogomet pri nas, napredovanje moštva trenerja Andree Zanuttiga torej ni presečenec. Uprava je sestavila sijajen izbor nogometašev. Radi poudarjamo, da so zelo vidno vlogo odigrali mladi iz domačega pogo-

rament so prinesli štirje aduti s slovenske Obale, v prvi vrsti 'levonogi' napadalni režiser Saša Božičič, mož, ki je v dresu Kopra okusil celo evropske pokale, ekipa pa je z njegovim prihodom novembra poskrbela za zasuk v sezoni. Tu so še zanesljivi obrambni igralci Dean Avdič, Boštjan Božič in Luka Škrbina. V te okrepitve, pa tudi za vrsto odličnih tržaških igralcev višjega formata (napadalci Muiesan, Gianneo in Venturini, krilo srbskega porekla Dragosavljevič, občasno zgodovinski kapetan, branilec Degrassi), je moral vodstvo društva precej vložiti, vendar investicija se je, kot kaže končni razplet, izplačala.

Vesna pa ni samo članska ekipa. Kdor zahaja v kriški športni center, doživlja že leta lepe vtise. Tu je odbor delavnih ljudi, prostovoljcev, ki so enostavno predani klubu in delajo s čisto profesionalnim pristopom. Vse, od sedeža do igrišča, od bara do pokritega stopnišča, pomožnega igrišča in komunikacije z mediji, je na visokem nivoju za pojme deželne lige. Tu je tudi izrazita vaška duša v mestoma polemičnih, pa vendar zvestih in toplih navijačih, zloglasnih dečkih z zidka. V raznih klubskih postavah je tudi precej mladine, kar je jamstvo za prihodnost. Skratka, tudi pri Vesni ena od srečnih pravljič v naši športni sredini. Iskrene čestitke, ob prepričanju, da se bodo tudi za nov, večji izziv poletni primerno oborožili.

HC

višje deželno amatersko tekmovanje. Križani se v elitno družino vračajo po šestih letih v nižji ligi, v kateri je bilo, po pravici povedano, ekipi in klubu malce pretesno. Šlo je sicer hkrati za obdobje fiziološke ekonomske krize, društvo pa danes sloni na zdravih temeljih in je s sestavo letošnje kakovostne postave že avgusta 2013 napovedalo, da si ponovno želi v višje nadstropje. Treba je vedeti, da je ob prelomu stoletja in v prvih letih prejšnjega desetletja Vesna na ravni elitne lige nekaj pomenila, bila je priznana druga enajsterica v pokrajini po Triestini. Zdaj se vrača ob bok Krasu - če Repencem le ne bo uspel preboj skozi dodatne tekme spet v D

na, fantje, ki so plod projekta Pomlad o skupnem nastopanju vseh slovenskih klubov v mladinskih prvenstvih. Albert in Goran Kerpan, Erik Rebula in Minej Purič so nogometaši, ki so bili v postavi ali prve menjave. Tu je še duhovni vodja skupine, že izkušeni vratar Edvin Carli, zamejski nogometni oskar za leto 2013, ki je, zanimivo, med tednom študent v Ljubljani, kjer trenira, nato pa se soigralcem pridruži pri vadbi ob petkih in nato ob nedeljah moštrosko brani kriška vrata. Pravo dodano vrednost pa so za letošnji dosežek prispevali tudi res številni preverjeni posamezniki, ki so igrali tudi na pomembnejših prizoriščih. Izkušnje, moč in tempe-

CINE

piazza Italia

CITTÀ FIERA

Vstop*
KINO
+ PIZZA
+ PIJAČA

* VELJA SAMO ZA FILME "2D"

SHOP & PLAY
Città Fiera

NAJVEČJE TRGOVSKO SREDIŠČE V DEŽELI

www.cittafiera.it